

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO.411.002.01.2022

Pan
Jacek Jaśkowiak
Prezydent Miasta Poznania
Urząd Miasta Poznania
Plac Kolegiacki 17
61-841 Poznań

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.443.104.2022
Komisji Rozstrzygającej z dnia 18 października 2022 r.

I/22/002 - Gospodarowanie licencjami komputerowymi

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Poznania, Plac Kolegiacki 17, 61-841 Poznań ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jacek Jaśkowiak, Prezydent Miasta Poznania, od 8 grudnia 2014 r. ²
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Wdrażanie, korzystanie i nadzór nad działalnością wynikającą z posiadanych licencji komputerowych.2. Optymalizacja funkcjonalności oprogramowania i wydatków licencyjnych.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2022 ³ . Badaniami kontrolnymi zostały objęte również zdarzenia i dokumenty sprzed tego okresu, jeśli miały one związek z przedmiotem kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Zuzanna Kaźmierczak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/67/2022 z 8 kwietnia 2022 r.2. Aleksandra Koszarek, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/68/2022 z 8 kwietnia 2022 r.

(akta kontroli str. 1-4)

¹ dalej: Urząd.

² dalej: Prezydent.

³ Czynności kontrolne zakończono 8 lipca 2022 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

NIK negatywnie ocenia gospodarowanie licencjami komputerowymi w Urzędzie Miasta Poznania w latach 2019-2022.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W Urzędzie nie określono szczegółowych zasad zarządzania licencjami obejmujących wszystkie elementy i wymagane czynności niezbędne do zarządzania i nadzoru nad pełnym cyklem życia oprogramowania. Nie zapewniono skutecznego nadzoru nad całym instalowanym i wykorzystywanym oprogramowaniem, ani stałej i bieżącej kompletności danych na temat wszystkich posiadanych i wykorzystywanych licencji w ramach stosowanego narzędzia do ich monitorowania. Wskutek tego, narzędzie to nie mogło być w pełni efektywnie wykorzystane. Nie potwierdzono wykonywania audytów (przeглядów) zasobów z systemem operacyjnym (....)⁶ (pod kątem wykrycia nieautoryzowanego oprogramowania), mimo zapewnień o ich prowadzeniu z użyciem narzędzia (....)⁷. Z uwagi na brak narzędzi i kompletności danych o użytkowanych licencjach jednostka nie mogła wykonywać automatycznego porównania wskazującego na legalność (lub jej brak) całości oprogramowania.

W Urzędzie nie określono szczegółowych zasad nabywania i wykorzystywania oprogramowania w modelu SaaS⁸. W procesie pozyskiwania takiego oprogramowania nie dokonywano każdorazowo oceny i weryfikacji spełnienia wymagań jednostki, w tym np. pod kątem zapewnienia przez dostawcę wsparcia technicznego (serwisu w wymaganym przez jednostkę czasie) i bezpieczeństwa, dostępności SLA⁹, polityki kopii zapasowych, w tym częstotliwości wykonywania kopii i okresu retencji oraz przechowywania, spełnienia wymagań kontroli dostępu itp.

W Urzędzie nie prowadzono pełnej, bieżącej analizy optymalności i funkcjonalności najdroższego oprogramowania, jaki stanowił (....)¹⁰, który został nabyty w 1997 r. i od tego momentu był regularnie rozbudowywany. Nie dokonywano również weryfikacji stopnia wykorzystania poszczególnych jego modułów, w efekcie niektóre z nich od wielu lat nie były wykorzystywane, a w okresie objętym kontrolą jednostka poniosła koszty związane z ich utrzymaniem w wysokości 53,7 tys. zł. Wysokość opłat z tytułu serwisu i bieżącej konserwacji (....)¹¹ była zawyżana, w stosunku do umowy ustalającej wysokość tych opłat, łącznie o 820,9 tys. zł. Przy organizacji zamówień publicznych na obsługę serwisową i bieżącą konserwację (....)¹² oraz rozbudowę modułów tego programu w Urzędzie nie zapewniono zachowania zasad uczciwej konkurencji, a zamówienia publiczne w tym zakresie udzielane były z naruszeniem przepisów dotyczących przesłanek stosowania trybu zamówienia z wolnej ręki. Wydatki z tego tytułu poniesione w okresie objętym kontrolą¹³ wyniosły 7 121, 7 tys. zł¹⁴.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902, dalej: uodip) i art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2022 r., poz. 1233, dalej: unzk) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁷ j.w.

⁸ Software as a Service – tłum. oprogramowanie jako usługa.

⁹ Service Level Agreement – tłum. umowa o gwarantowanym poziomie świadczenia usług.

¹⁰ Dalej: (....). Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

¹¹ j.w.

¹² j.w.

¹³ Do 22 czerwca 2022 r.

¹⁴ W tym z tytułu umowy zawartej w wyniku udzielenia zamówienia z zastosowaniem trybu z wolnej z 30 października 2018 r. nr In-I.272.98.2018.

Mimo ograniczonego budżetu na zakup licencji, przez ponad dwa lata nie zainstalowano nabytego w Urzędzie oprogramowania (...) ¹⁵ (dotyczyło to 19 z 20 nabytych licencji zakupionych za kwotę 29,7 tys. zł.).

Objęte kontrolą oprogramowanie użytkowano zgodnie z warunkami licencji. W toku kontroli nie stwierdzono przypadków użycia nielegalnego oprogramowania.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej¹⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wdrażanie, korzystnie i nadzór nad działalnością wynikającą z posiadanych licencji komputerowych

Opis stanu faktycznego

1.1 Zgodnie z regulaminem organizacyjnym Urzędu¹⁷ prowadzenie spraw związanych z wdrażaniem rozwiązań informatycznych w Urzędzie i niektórych miejskich jednostkach organizacyjnych, koordynacja działania w tym zakresie, zabezpieczenie ciągłości i prawidłowości funkcjonowania infrastruktury informatycznej w Mieście, dokonywanie niezbędnych zakupów sprzętu informatycznego dla Urzędu oraz dbanie o bezpieczeństwo danych pozostających w systemach informatycznych zostało przypisane do zadań Wydziału Informatyki¹⁸ Nadzór nad WI sprawował Sekretarz Miasta, do którego zadań przypisano m.in. informatyzację wydziałów Urzędu Miasta Poznania oraz koordynowanie rozwoju informatyki w miejskich jednostkach organizacyjnych, a także wykonywanie kompetencji kierownika jednostki przewidzianych przepisami dotyczącymi zamówień publicznych¹⁹.

W regulaminie organizacyjnym WI²⁰ określono, że do zadań Wydziału należała m.in.: kompleksowa opieka nad sprzętem komputerowym i oprogramowaniem, aktualizacja oprogramowania wykorzystywanego w Urzędzie i niektórych miejskich jednostkach organizacyjnych, zakup i instalacja oraz serwis oprogramowania i sprzętu komputerowego, instalacja i konfiguracja systemów operacyjnych i oprogramowania. Do poszczególnych oddziałów tego Wydziału należało, m.in.:

- wdrażanie i utrzymanie oprogramowania (Oddział Oprogramowania) oraz tworzenie i rozwój oprogramowania (Oddział Wytwarzania Systemów Informatycznych) wspomagającego pracę Urzędu oraz miejskich jednostek organizacyjnych korzystających z systemów informatycznych Urzędu;
- zarządzanie oprogramowaniem zainstalowanym na zasobach sprzętowych niedostępnych dla użytkownika końcowego, zabezpieczenie przestrzegania prawa autorskiego i praw pokrewnych, w szczególności w stosunku do oprogramowania zainstalowanego na zasobach sprzętowych niedostępnych dla użytkownika końcowego (Oddział Zarządzania Siecią Komputerową);
- utrzymanie sprawności technicznej sprzętu informatycznego i zainstalowanego oprogramowania, inwentaryzacja zasobów sprzętowych i programowych, zabezpieczenie przestrzegania prawa autorskiego i praw pokrewnych, w szczególności w stosunku do oprogramowania

¹⁵ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

¹⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁷ Załącznik do zarządzenia Nr 71/2020/K Prezydenta Miasta Poznania z dnia 17 grudnia 2020 r.

¹⁸ Dalej: WI.

¹⁹ §21 ust. 1 Załącznika do zarządzenia Nr 71/2020/K Prezydenta Miasta Poznania z dnia 17 grudnia 2020 r.

²⁰ Załącznik do Zarządzenia Nr 6/2021 Dyrektora Wydziału Informatyki z dnia 14 grudnia 2021 r. oraz poprzedzające je zarządzenia Dyrektora WI nr: 8/2020 z 15 grudnia 2020 r., 7/2019 z dnia 29 października 2019 r., 3/2017 z 25 maja 2017 r., ze zmianami.

zainstalowanego na zasobach sprzętowych dostępnych dla użytkownika końcowego (Oddział Wsparcia Technicznego).

Dyrektor WI wyjaśnił, że zarządzanie zasobami sprzętowymi dostępnymi dla użytkownika końcowego oraz oprogramowaniem zainstalowanym na tych zasobach polegało na:

- instalacji i konfiguracji sprzętu komputerowego i oprogramowania, bieżących naprawach i rozbudowie sprzętu komputerowego, nadzorze nad czyszczeniem, konserwacją i naprawami urządzeń przez firmy zewnętrzne,
- inwentaryzacji zasobów sprzętowych i oprogramowania polegała na: prowadzeniu ewidencji urządzeń komputerowych oraz licencji oprogramowania, przeprowadzanie podręcznej inwentaryzacji sprzętu i oprogramowania,
- zabezpieczeniu przestrzegania prawa autorskiego i praw pokrewnych, w szczególności w stosunku do oprogramowania zainstalowanego na zasobach sprzętowych dostępnych dla użytkownika końcowego polegała na: instalowaniu wyłącznie dozwolonego oprogramowania, sprawdzaniu zapisów licencyjnych instalowanego oprogramowania, przeprowadzaniu rozliczeń licencyjnych posiadanych licencji.

(akta kontroli str. 13-25, 432-527, 706-720)

Poza WI zadania związane z administrowaniem i nadzorem nad licencjami w zakresie oprogramowania i aplikacji informatycznych należały do Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa²¹ i dotyczyły licencji na potrzeby Infrastruktury Technicznych Systemów Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego oraz Monitoringu Wizyjnego Miasta Poznania. Żadne inne komórki organizacyjne Urzędu nie miały przypisanych zadań dotyczących zarządzania oprogramowaniem. Odpowiedzialność za zasoby, z których korzystano, wynikała z obowiązujących regulacji dotyczących bezpieczeństwa.

(akta kontroli str. 2620-2723)

W Urzędzie formalnie nie wprowadzono zasad zarządzania licencjami określających odpowiedzialność i zadania w zakresie każdego etapu w cyklu życia oprogramowania, w tym zasad: nabywania (m.in. weryfikacji pod kątem bezpieczeństwa²²) i wycofywania licencji, przechowywania dowodów zakupu, ewidencjonowania, dystrybucji i redystrybucji, inwentaryzacji i przeglądów, bezpieczeństwa nośników instalacyjnych, monitorowania stanu użycia i legalności licencji oraz działań naprawczych, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Od 2012 r. w Urzędzie funkcjonował katalog oprogramowania dopuszczonego do instalowania na stacjach roboczych i laptopach, który określał trzy kategorie oprogramowania:

- podstawowego instalowanego na wszystkich komputerach (był to m.in. system operacyjny, pakiet biurowy, program antywirusowy),
- specjalistycznego (m.in. do obróbki plików graficznych, geoinformacyjne) instalowanego na wniosek dyrektora jednostki organizacyjnej Urzędu w zależności od dostępności licencji oraz

²¹ Dalej: WZKiB.

²² Zasady weryfikacji pod kątem bezpieczeństwa zostały wprowadzone od 14 kwietnia 2022 r. Procedurą organizacji zapewnienia bezpieczeństwa informacji nakładającą na dyrektorów komórek organizacyjnych Urzędu obowiązek konsultowania z pionem cyberbezpieczeństwa – Biurem Cyfryzacji i Cyberbezpieczeństwa (dalej: BCC) założeń dla nowo tworzonych rozwiązań IT oraz wprowadzanych zmian do istniejących już rozwiązań pod kątem wymagań z obszaru cyberbezpieczeństwa oraz współpracy z BCC w zakresie konieczności przeprowadzania testów bezpieczeństwa systemów i rozwiązań IT przed ich uruchomieniem lub po nim.

- systemowego wymaganego w infrastrukturze informatycznej Urzędu (m.in. programistyczne, przeznaczone do skanowania zasobów).

(akta kontroli str. 26-29, 41-109)

1.2 W okresie objętym kontrolą w WI zatrudnionych było od 54 do 57 pracowników. Zadania w zakresie kompleksowej opieki nad sprzętem komputerowym i oprogramowaniem przypisane były jednej osobie. Do jej zadań należało prawidłowe zarządzanie oprogramowaniem poprzez: ewidencję licencji oprogramowania i kart komputerów, przechowywanie wszystkich dowodów potwierdzających legalność używanego oprogramowania, cykliczne przeprowadzanie audytu oprogramowania, kontrolę pracy oddziału w kontekście zarządzania oprogramowaniem, przestrzeganie prawa autorskiego i praw pokrewnych. Pracownik WI zatrudniony na stanowisku do spraw konfigurowania sprzętu i oprogramowania (jedna osoba) był odpowiedzialny, m.in. za rzetelne przeprowadzanie inwentaryzacji oprogramowania i przestrzeganie praw autorskich, a trzech zatrudnionych na stanowisku do spraw zarządzania użytkownikami systemów informatycznych Urzędu za m.in. rzetelną kontrolę zgodności liczby posiadanych przez Urząd licencji w stosunku do nadanych uprawnień do systemów informatycznych.

W latach 2019-2022 (I kwartał) w WI występowały niedobory kadrowe. Liczba zaplanowanych etatów wzrosła o 16% (z 55 na 64). W ww. okresie liczba wakatów wynosiła od jednego do siedmiu i na koniec I kwartału 2022 r. wakaty dotyczyły stanowisk: do spraw analiz i wdrożeń (trzy), programistów (dwa) oraz projektantów systemów informatycznych (dwa).

W tym okresie: ośmiu pracowników WI zakończyło stosunek pracy, przeprowadzono 24 nabory, w tym: dwa na stanowisko do spraw konfigurowania sprzętu i oprogramowania (zatrudniono dwie osoby) i jedno na stanowisko do spraw zarządzania użytkownikami systemów informatycznych (zatrudniono jedną osobę), zatrudniono 10 osób (w tym trzy ww. wymienione) i planowane było zatrudnienie jednego pracownika od lipca 2022 r. Jednocześnie dziewięciu kandydatów zrezygnowało z zatrudnienia z uwagi na proponowane wynagrodzenia, a czterech nie spełniało wymagań formalnych.

(akta kontroli str. 431, 2750-2754)

Zastępca Dyrektora WI wyjaśnił, że „Wydział Informatyki posiada deficyt etatów w stosunku do ilości realizowanych zadań. Priorytetem dla wydziału i organizacji jest prawidłowa obsługa i zapewnienie ciągłości funkcjonowania infrastruktury informatycznej UMP oraz realizacja potrzeb jej użytkowników i zadań stawianych przez organizację poprzez zakup / wytworzenie i wdrażanie niezbędnych rozwiązań informatycznych, jak również dbanie o bezpieczeństwo danych w użytkowanych systemach informatycznych. Uwzględniając powyższe i konieczność przydzielenia w pierwszej kolejności posiadanych etatów do zadań priorytetowych, ograniczone zasoby kadrowe Wydziału Informatyki pozwoliły dotychczas na wygospodarowanie tylko jednego dedykowanego etatu do ewidencji i zarządzania licencjami oprogramowania. Jednak cały proces zarządzania oprogramowaniem (analiza rynku, proces zakupu lub wytworzenia, wdrożenie, szkolenie, nadanie uprawnień, administrowanie, serwis, wsparcie dla użytkownika końcowego) jest realizowany na poszczególnych etapach przez większość pracowników Wydziału Informatyki. Tak więc w realizację przedmiotowego zadania faktycznie zaangażowanych jest więcej stanowisk pracy”. Kierownik Oddziału Wsparcia Technicznego wyjaśnił, że w kontekście pojawiania się wycofywanego oprogramowania²³ na stacjach roboczych „Nie jest to nielegalne, a wynika z braku pracowników żeby to uporządkować”, na

²³ Np. (...). Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

pytanie dotyczące wnioskowania o zwiększenie zatrudnienia dodał: „formalnie nie wnioskowałem, nie wiem czy było uwzględnione jako ryzyko”.

(akta kontroli str. 359-393, 3801-3806, 5199-5200)

W WZKiB jedna osoba była odpowiedzialna za prowadzenie rejestru oprogramowania i aplikacji na potrzeby Infrastruktury Technicznych Systemów Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego oraz Monitoringu Wizyjnego Miasta Poznania, a 22 osoby zatrudnione w innych²⁴ jednostkach organizacyjnych Urzędu realizowały zadania w zakresie m.in. obsługi administracyjnej, w szczególności dotyczącej zawierania umów obejmujących asystę techniczną licencji.

(akta kontroli str. 2617-2619 2724-2730, 2757-2760)

W latach 2019-2022 (I kwartał) dwóch pracowników WI odbyło szkolenia obejmujące zagadnienia licencji komputerowych. Dotyczyły one:

- licencji komputerowych pn. *Umowy IT – Licencje Open Source i Open Content*. Uczestniczył w nim pracownik zatrudniony na stanowisku do spraw obsługi prawnej projektów informatycznych WI, a wydatek z tego tytułu wyniósł 790 zł,
- realizacji zadań *Software Assets Management*²⁵. Uczestniczył w nim pracownik zatrudniony na stanowisku do spraw ewidencji i zarządzania oprogramowaniem. Urząd nie poniósł z tego tytułu wydatków.

(akta kontroli str. 358, 394, 2755-2756)

1.3 W Urzędzie dane o posiadanych zasobach licencyjnych były zawarte w:

- ewidencji wartości niematerialnych i prawnych stanowiącej moduł (...) ²⁶ w odniesieniu do licencji zakupionych²⁷;
- zestawieniach licencji oprogramowania w systemie informatycznym wspierającym zarządzanie oprogramowaniem (...) ²⁸, zakupionym²⁹ w 2012 r. za kwotę 68,7 tys. zł. Wydatki z tytułu serwisu tego oprogramowania wyniosły w latach 2019-2022 (I kwartał) 161,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 110-162, 782-797, 871-887, 1022-1039, 3499)

W narzędziu do monitorowania licencji (...) ³⁰ nie została zachowana kompletność danych, tj. nie wprowadzono na bieżąco wszystkich zakupionych w Urzędzie licencji, w efekcie narzędzie to nie mogło być efektywnie wykorzystane, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W Urzędzie nie zarządzano całością zasobów, na których było instalowane i wykorzystywane oprogramowanie, w tym urządzeniami mobilnymi (tabletami i telefonami), co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 140-151, 2529-2532, 2573-2577, 5173-5187)

²⁴ Były to Wydziały; Gospodarki Komunalnej, Oświaty, Rozwoju Miasta i Współpracy Międzynarodowej, Obsługi Urzędu oraz Biura Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta.

²⁵ *Software Asset Management* (SAM; zarządzanie oprogramowaniem) to zbiór praktyk stosowanych w celu optymalnego wykorzystania oprogramowania, w tym zapewnienia zgodności licencyjnej oraz ograniczenia kosztów.

²⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

²⁷ Moduł (...) zakupiony został na podstawie umowy z 2007 r. zawartej z (...) (dalej: ...). Wydatek z tytułu zakupu modułu wyniósł (w 2007 r.) 17,1 tys. zł, wydatki z tytułu serwisu i bieżącej konserwacji modułu wyniosły w latach 2019-2022 (I kwartał) 11,2 tys. zł. Nazwa handlowa programu i dostawcy została usunięta na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk z uwagi na tajemnicę przedsiębiorstwa.

²⁸ j.w.

²⁹ Umowa nr In-I.272.58.2012 z 10 grudnia 2012 r. Narzędzie to służyło Urzędowi również jako helpdesk.

³⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

Wynik rozliczenia licencji, prowadzony przy użyciu (...) ³¹, wykazywał liczbę wolnych/niewykorzystanych licencji. Nie w każdym przypadku liczba ta odpowiadała stanowi rzeczywistości, co wynikało – jak podał Dyrektor WI - w szczególności z instalacji oprogramowania na zasobach bez agenta (...) ³² (systemy (...)) ³³ albo niepoprawnym rozliczeniu przez producenta (...) ³⁴.

W odniesieniu do licencji instalowanych na systemach (...) ³⁵ informacja o licencjach „umieszczona była w opisie danego oprogramowania w narzędziu (...) ³⁶”, natomiast w przypadku błędnego rozliczenia ze strony producenta (...) ³⁷ WI zwracał się o udostępnienie nowych wzorców. W zbadanych przypadkach ³⁸ błędnego rozliczenia liczby wolnych/niewykorzystanych licencji zgłoszenie zostało przez WI wysłane do dwóch miesięcy od chwili instalacji.

Na podstawie rozliczenia licencji ustalono, że Urząd posiadał ³⁹ zakupione i niezainstalowane trzy licencje (...) ⁴⁰ oraz 19 licencji ⁴¹ (...) ⁴² (za kwotę 29,7 tys. zł), które nie zostały zainstalowane z uwagi na pandemię COVID-19, o czym szerzej napisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 722-726, 2573-2577, 3667-3688, 3801-3806)

Rozliczenie licencji oprogramowania zainstalowanego na serwerach odbywało się bez specjalistycznego narzędzia, w sposób ręczny. Dyrektor WI wyjaśnił, że analizowano zainstalowanie agenta (...) ⁴³ na zasobach serwerowych pod kątem stabilności usług sieciowych (po instalacji ww. oprogramowania), biorąc pod uwagę faktyczną wartość dodaną takiej operacji. Dyrektor WI wyjaśnił, że znaczna część posiadanych zasobów sprzętowych nie mogła zostać objęta przedmiotowym rozwiązaniem z uwagi na brak w ofercie producenta (...) ⁴⁴ agenta na systemy (...) ⁴⁵. Ponadto dodał, że analizując możliwość zainstalowania agenta brano pod uwagę znaczne obciążenie systemów desktopowych procesami wywołanymi jego pracą (np. w przypadku skanowania konfiguracji sprzętowej oraz programowej) oraz fakt, że znaczna część globalnych usług sieciowych (DNS, DHCP, file, AD) pracuje w oparciu o usługi wysokiej dostępności (klaster aktywny). Wyjaśnił również, że brano również pod uwagę zalecenia wynikające z dobrych praktyk mówiące o tym, by na serwerach usług globalnych nie umieszczać dodatkowego oprogramowania, które może mieć wpływ na ich dostępność.

(akta kontroli str. 2056-2057, 2453-2455)

Analiza dokumentacji 10 wykorzystywanych licencji oprogramowania ⁴⁶ wykazała, że w odniesieniu do ośmiu Urząd posiadał dowody zakupu. W przypadku dwóch

³¹Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

³² j.w.

³³ j.w.

³⁴ j.w.

³⁵ j.w.

³⁶ j.w.

³⁷ j.w.

³⁸ Oprogramowania (...) oraz (...). Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

³⁹ Wg raportu z 25 kwietnia 2022 r.

⁴⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁴¹ Wg stanu na 10 czerwca 2022 r. było ich pięć.

⁴² Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁴³ j.w.

⁴⁴ j.w.

⁴⁵ j.w.

⁴⁶ (...). Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

licencji⁴⁷ dowodów takich nie posiadano. Dyrektor WI wyjaśnił, że jest to darmowy klient VPN używany podczas połączenia z Poznańskim Centrum Superkomputerowo-Sieciowym (serwery aplikacyjne i bazodanowe) i Zarządem Geodezji i Katastru Miejskiego GEOPOZ (system (...)⁴⁸) i licencje posiadają dostawcy zasobów, tj. GEOPOZ oraz PCSS.

(akta kontroli str. 2067-2072, 2088 – 2337, 3801-3806, 3884-3926)

Zgodnie z przyjętą w Urzędzie praktyką dowody i klucze licencyjne przechowywane były na dedykowanym elektronicznym koncie pocztowym, w specjalnym zasobie sieciowym z ograniczonym dostępem lub z zamykanej szafie. Badanie pięciu licencji wykazało, że klucze licencyjne przechowywano w sposób prawidłowy.

(akta kontroli str. 2059-2083, 3504-3505, 3588-3592)

WZKiB nie posiadał specjalistycznego narzędzia przeznaczonego do zarządzania oprogramowaniem. Liczba wykorzystanych oraz wolnych licencji była weryfikowana przy użyciu (...)⁴⁹. Dyrektor Wydziału podał, że przegląd oprogramowania na stacjach roboczych oraz urządzeniach mobilnych nigdy nie był wykonywany w określonych odstępach czasu, jedynie przy okazji wizyt serwisowych oraz że Wydział nie posiada dokumentacji z przeglądów legalności oprogramowania, o co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W przypadku wykrycia nieprawidłowości podejmowane były czynności zaradcze i naprawcze, takie jak: ustalenie przyczyn, legalizacja, zastąpienie innym oprogramowaniem czy deinstalacja. Dyrektor wyjaśnił, że wszystkie stacje robocze są podłączone do domeny (...)⁵⁰ i w ramach polityki bezpieczeństwa zablokowana jest możliwość instalacji oprogramowania przez końcowych użytkowników. Odnośnie monitorowania oprogramowania na serwerach Dyrektor WZKiB wyjaśnił, że dostęp do nich mają jedynie administratorzy.

(akta kontroli str. 2607-2609)

1.4 Analiza dziesięciu licencji, o których mowa w pkt 1.3 nie wykazała posiadania i użytkowania oprogramowania związanego ze specyficznymi warunkami licencyjnymi. W Urzędzie ustalono i wdrożono zasady prawidłowego i akceptowalnego korzystania pracowników z oprogramowania. Analiza dziesięciu kart stanowisk pracy wykazała, że każdorazowo w karcie stanowiska pracy pracownik oświadczał, że zobowiązuje się do korzystania ze sprzętu IT oraz oprogramowania wyłącznie w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych.

W Urzędzie oprogramowanie było przypisane stanowiskom (rozumianym jako zasoby sprzętowe). Dyrektor WI wyjaśnił, że w Urzędzie nie ma spisanych zasad postępowania ze zwalnianym oprogramowaniem. W przypadku zwolnienia pracownika, licencja pozostaje na komputerze i czeka na następcę na tym stanowisku. Na prośbę komórki organizacyjnej licencja może być przeniesiona między komputerami (odinstalowana na jednym komputerze i zainstalowana na drugim). W toku kontroli nie stwierdzono przypadków (analiza dziewięciu zmian kadrowych w 2020 r.) przestoju w wykorzystaniu oprogramowania powyżej trzech miesięcy⁵¹. W Urzędzie za analizę potrzeb w zakresie oprogramowania odpowiadali kierujący poszczególnymi komórkami organizacyjnymi. WI nie dokonywał analiz dotyczących korzystania z danego oprogramowania.

(akta kontroli str. 359-391, 1381-1382, 1409-1475, 2453, 2527, 2566-2571, 3340-3341)

⁴⁷ (...). Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁴⁸ j.w..

⁴⁹ j.w.

⁵⁰ j.w.

⁵¹ Spośród dziewięciu pracowników udzielono informacji na temat zmian w pięciu.

1.5 W Urzędzie funkcjonowały dwie sieci: miejska i internetowa, a stosowane rozwiązania techniczne powodowały, że równoległe korzystanie z obu sieci nie było możliwe (na jednym komputerze). Możliwość skorzystania z każdej z nich wymagała wylogowania z sieci i fizycznego przełączenia do właściwego gniazda sieciowego (z dostępem odpowiednio: do miejskiej bądź internetowej sieci). W przeprowadzonym w 2019 r. badaniu ankietowym pracownicy jako jeden z elementów utrudniających w efektywnej pracy wskazali podwójną sieć komputerową. W Urzędzie funkcjonowały stanowiska, na których użytkowano dwa komputery i (analogicznie) dwa oprogramowania tego samego rodzaju (pakiet biurowy). Dyrektor WI wyjaśnił: „W uzasadnionych przypadkach, jednostki Urzędu w celu zapewnienia możliwości korzystania z obu sieci jednocześnie, wnioskuje o dodatkowy komputer na stanowisko (jeden do sieci miejskiej, drugi do sieci internetowej). Wydział Informatyki nie ewidencjonuje stanowisk pracy, na których wykorzystywane są dwa komputery”. Jednocześnie Dyrektor wskazał, że na drugim komputerze jest zainstalowany program antywirusowy (...) ⁵², darmowy pakiet biurowy (...) ⁵³ lub jeśli drugie stanowisko musi posiadać pakiet (...) ⁵⁴, instalowana jest wersja nie nowsza niż 2007.

Ze względu na brak ewidencjonowania ww. sytuacji i stanowisk, nie jest możliwa ocena skali tego rodzaju działań i faktycznej potrzeby korzystania z podwójnych zasobów.

W Urzędzie stosowano różne wersje oprogramowania, w tym antywirusowego i pakietu (...) ⁵⁵. Dyrektor Wydziału wyjaśnił „w roku 2019, dzięki zakupowi 802 licencji, zakończono proces wymiany starych wersji pakietu na wszystkich komputerach Urzędu wykorzystywanych wówczas jako główne stanowisko pracy (na komputerach wykorzystywanych dodatkowo, głównie do dostępu do sieci internet lub jako sprzęt dla stażystów, jest zainstalowany darmowy pakiet biurowy (...) ⁵⁶”. Jako jeden z priorytetów dotyczących zakupu oprogramowania wskazano zastąpienie niewspieranych wersji pakietu (...) ⁵⁷ (2003 i 2007) nowszymi, posiadającymi wsparcie firmy (...) ⁵⁸ (zapewniające otrzymywanie aktualizacji oprogramowania zawierających nowe funkcje i pozbawionych wykrytych wcześniej błędów).

(dowód: akta kontroli str. 172-214, 411, 1155)

W okresie objętym kontrolą jednostka nie ponosiła kar za nielegalne użytkowanie oprogramowania. W toku kontroli, na wybranej próbie dziesięciu licencji (o której mowa w pkt 1.3), nie stwierdzono że Urząd korzysta z oprogramowania niezgodnie z warunkami licencji. Nie zidentyfikowano również przypadków użycia nielegalnych programów. W Urzędzie nie przedłożono dowodów potwierdzających wykonywanie audytów/przeglądów (skanowania) sprzętu pod kątem obecności nieautoryzowanego oprogramowania, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W narzędziu (...) ⁵⁹ widniały licencje ze statusem „wycofany” (np. (...) ⁶⁰). Spośród 134 pozycji oprogramowania wykazanego w raporcie „Zestawienie licencji niewykorzystanych i niezainstalowanych” oprogramowanie z ww. statusem wyniosło 20% ⁶¹. Dyrektor wskazał, że „status ten oznacza licencje/program już nieużywany

⁵² Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁵³ j.w.

⁵⁴ j.w.

⁵⁵ j.w.

⁵⁶ j.w.

⁵⁷ j.w.

⁵⁸ j.w.

⁵⁹ j.w.

⁶⁰ j.w.

⁶¹ Stan na dzień 10 czerwca 2022 r.

z uwagi na zestarzenie moralne lub jego likwidację”, a zapisy dotyczące tych licencji są utrzymywane ze względów archiwalnych. W toku kontroli stwierdzono przypadki zainstalowania na stacjach roboczych licencji wycofanych. Kierownik Oddziału Wsparcia Technicznego wyjaśnił, że nie jest to działanie nielegalne, a wynika z braku możliwości kadrowych żeby to zagadnienie uporządkować.

(dowód: akta kontroli str. 411, 704)

W Urzędzie obowiązywały zasady zbycia⁶² sprzętu lub przekazania do ponownego użycia⁶³. W okresie objętym kontrolą sporządzono cztery protokoły z likwidacji sprzętu komputerowego, który po przeprowadzeniu ekspertyz technicznych oceniono jako nienadający się do użycia⁶⁴. Nie przekazywano takiego sprzętu do ponownego użycia. Stopniowo likwidowano także wartości niematerialne i prawne (licencje), które nie były wykorzystywane z uwagi na brak kompatybilności z systemami operacyjnymi aktualnie wykorzystywanymi oraz brak wsparcia producenta.

W latach 2019-2022 w Urzędzie przeprowadzone zostały dwa audyty przez producentów oprogramowania. Przegląd licencji przeprowadzony w imieniu firmy (...) ⁶⁵ wykazał zgodność działań Urzędu z warunkami umowy (raport z przeglądu na 16 marca 2020 r.). Natomiast w przypadku audytu (...) ⁶⁶ stwierdzono, m.in. potrzebę aktualizacji programu do wersji najnowszych w celu jego ujednoczenia oraz zapewnienia najwyższego stopnia ochrony (raport wykazał korzystanie z nieaktualnych wersji, w tym o ograniczonym wsparciu technicznym). Audytor stwierdził przypadki takich komputerów, które od dłuższego czasu nie łączyły się z serwerem (...) ⁶⁷. Zalecono aktualizację środowiska w możliwie jak najszybszym czasie, a także weryfikację przyczyn braku regularnego połączenia. Raport wykonany przez WI na koniec kontroli NIK potwierdził, że odsetek przypadków nieaktualnej wersji oprogramowania był marginalny.

(akta kontroli str. 167-170, 1171-1201, 2998-3002)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Urzędzie, w latach 2019-2022 (do 29 czerwca), nie określono szczegółowych zasad zarządzania licencjami obejmujących wszystkie elementy i wymagane czynności niezbędne do zarządzania i nadzoru nad całym cyklem życia oprogramowania, mimo wyznaczenia komórki organizacyjnej odpowiedzialnej za kompleksową obsługę oprogramowania i przypisaniu pracownikowi tejże komórki zadania pn. zarządzanie oprogramowaniem. Zasady zarządzania licencjami – w rozumieniu jednostki kontrolowanej - zawierały się w regulaminie organizacyjnym WI. Zasady te nie przewidywały jednak wszystkich istotnych elementów procesu, aby zarządzanie licencjami było skuteczne i efektywne. Nie określały szczegółowych odpowiedzialności i zadań, m.in. w zakresie: zasad (listy kontrolnej) nabywania, w tym weryfikacji pod kątem bezpieczeństwa oraz zasad wycofywania licencji, zasad przechowywania dowodów zakupu, ewidencjonowania, dystrybucji i redystrybucji, inwentaryzacji i przeglądów,

⁶² Procedura zbywania sprzętu lub przekazania do ponownego wykorzystania – wersja 1.0 obowiązująca od dnia 16 stycznia 2019 r.

⁶³ W ramach likwidacji sprzętu komputerowego zlikwidowano dziewięć licencji.

⁶⁴ Protokoły z likwidacji: nr 4/2019 z 26 lipca 2019 r., nr 4/2020 z 27 lutego 2020 r., nr 5/2021 z 9 września 2021 r., nr 9/2021 z 1 października 2021 r.

⁶⁵ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁶⁶ Dalej: (...). Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁶⁷ j.w.

bezpieczeństwa i nośników instalacyjnych, monitorowania (stanu użycia i legalności licencji) oraz działań naprawczych.

Brak ww. szczegółowych procedur (w szczególności dotyczących centralnego nabywania zasobów) skutkowało nabywaniem i dystrybucją licencji (na takie same oprogramowanie), przez różne biura i wydziały Urzędu w tym samym czasie i bez analizy korzyści związanych ze skoordynowanym zakupem dla wszystkich zainteresowanych komórek. Przykładem takiego działania był zakup licencji pakietu biurowego (...)⁶⁸ w październiku i listopadzie 2021 r. Najpierw, w październiku, WI zakupił 20 licencji tego oprogramowania, a następnie w listopadzie Biuro Cyfryzacji i Cyberbezpieczeństwa⁶⁹ zakupiło kolejnych 55 licencji, mimo że w tej komórce zatrudnione były średniorocznie 23 osoby. Dyrektor BCC wyjaśnił, że zakup licencji dla 55 użytkowników spowodowany był, m.in. tym, że był to zakup oprogramowania dla dwóch jednostek organizacyjnych: BCC oraz WI, który otrzymał 30 licencji.

Sekretarz Miasta Poznania wyjaśnił, że „działania w obszarach dystrybucji i redystrybucji, bezpieczeństwa nośników, monitorowania stanu użycia i legalności oraz działania naprawcze realizowane są w oparciu o dobre praktyki. Prace nad przygotowaniem formalnych procedur/instrukcji dla tych obszarów trwają (w ostatnim okresie, zostały spowolnione przez pandemię i wojnę na Ukrainie, które wywołały nowe i pilniejsze zadania dla służb informatycznych (rozwiązania na potrzeby pracy zdalnej i wsparcie dla procesów związanych z uchodźcami z Ukrainy)”. Na analogiczne okoliczności powołał się w swoich wyjaśnieniach zastępca Dyrektora WI.

W opinii powołany postanowieniem Dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu z 31 maja 2022 r. Biegły z dziedziny audytu oprogramowania⁷⁰ wskazał, że brak ustanowienia szczegółowych zasad zarządzania licencjami może utrudniać lub uniemożliwiać skuteczne zarządzanie i nadzór nad istotnym zasobem jednostki.

W ocenie NIK brak określenia ww. zasad było działaniem nierzetelnym i skutkowało m.in. rozproszeniem zakupów tego samego oprogramowania, co mogło ograniczać możliwość nabycia takiego oprogramowania na korzystniejszych warunkach.

(akta kontroli str. 401, 432-527, 1301-1302, 1342-1377, 2301-2315, 2880-2885, 2954, 3801-3806, 5173-5187, 5195-5198)

2. W Urzędzie, w okresie objętym kontrolą, nie w pełni efektywnie wykorzystywano posiadane narzędzie do monitorowania oprogramowania – (...) ⁷¹ - mimo stałego ponoszenia wydatków z tytułu serwisu tego oprogramowania, które w tym okresie wyniosły 161,5 tys. zł (narzędzie było także stosowane jako helpdesk). Nie zapewniono stałej i bieżącej kompletności danych na temat wszystkich posiadanych i wykorzystywanych licencji w ramach tego narzędzia, czego przykładami było:
 - wprowadzenie informacji o 55 licencjach oprogramowania (...) ⁷² prawie pół roku po jego nabyciu (niektóre komórki Urzędu samodzielnie nabywały i użytkowały oprogramowanie, w tym zwłaszcza w modelu SaaS i nie przekazywały (bądź przekazywały ze znaczącym opóźnieniem) WI informacji w tym zakresie);

⁶⁸ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁶⁹ Dalej: BCC.

⁷⁰ Dalej: Biegły.

⁷¹ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁷² j.w.

- utrzymywanie wpisów archiwalnych (np. (...)⁷³);
- brak monitorowania w sposób ciągły kto w jednostce wykorzystuje lub rozpoczął wykorzystywanie rozwiązania w modelu SaaS.

Z-ca Dyrektora WI wyjaśnił, że „Wydział Informatyki zachowuje kompletność danych w systemie (...)⁷⁴. Licencje oprogramowania są wprowadzane do systemu (...)⁷⁵ w momencie posiadania dokumentów potwierdzających zakup i legalność oprogramowania (umowa, faktura, licencja). Wprowadzenie 55 licencji oprogramowania (...)⁷⁶ nastąpiło 14 kwietnia 2022 r. po otrzymaniu od BCC w/w dokumentów. Licencje oprogramowania wycofanego Wydział Informatyki przechowuje w programie (...)⁷⁷ w celach archiwalnych”.

W ocenie NIK powyższe działanie było nierzetelne. Na nie w pełni efektywne wykorzystanie posiadanego narzędzia miał wpływ przede wszystkim: brak kompletności danych dotyczących nabywania licencji dla komórek Urzędu (zakupy nie były skupione w jednym miejscu), wynikający z zależności kompletności tych danych od uzyskania dokumentów od innych komórek organizacyjnych.

(akta kontroli str. 140-151, 140-151, 432-527, 2529-2532, 2573-2577, 3801-3806, 5173-5187)

3. W Urzędzie, w okresie objętym kontrolą, nie zapewniono organizacyjnych i technicznych rozwiązań umożliwiających skuteczne i rzeczywiste zarządzanie posiadanymi zasobami, takimi jak urządzenia mobilne oraz laptopy z systemem (...)⁷⁸. Zarządzanie zasobami sprzętowymi dostępnymi dla użytkownika końcowego oraz oprogramowaniem zainstalowanym na tych zasobach ograniczono jedynie do stacji roboczych (komputerów) pracujących pod kontrolą systemu operacyjnego (...)⁷⁹.

W toku kontroli nie przedłożono dokumentów świadczących o skutecznym zarządzaniu w Urzędzie, takimi zasobami, jak np. smartfony czy tablety, w tym przez komórkę, którą wskazywano jako właściwą do tego rodzaju zadania – Wydział Obsługi Urzędu. Powyższe dotyczyło nie tylko samej inwentaryzacji zasobów sprzętowych, na których było instalowane oprogramowanie, ale także braku zarządzania oprogramowaniem znajdującym się na tych zasobach. W opinii biegłego jednostka nie posiadała narzędzia do zarządzania tego typu oprogramowaniem⁸⁰, co oznaczało brak skutecznych mechanizmów nadzoru i zarządzania urządzeniami mobilnymi, w tym zarządzania oprogramowaniem na tego typu urządzeniach w trybie ciągłym.

Z zarządzania zasobami sprzętowymi wyłączone były również (przez Oddział Wsparcia Technicznego) komputery pracujące pod kontrolą systemu (...)⁸¹. Z tego względu, że (...)⁸² nie wspierał systemów (...)⁸³ pracownicy ww. Oddziału nie mieli bieżącej i wystarczającej wiedzy na temat zainstalowanego oprogramowania na stacjach (z wyjątkiem tych, które są systemami

⁷³ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁷⁴ j.w.

⁷⁵ j.w.

⁷⁶ j.w.

⁷⁷ j.w.

⁷⁸ j.w.

⁷⁹ j.w.

⁸⁰ np. klasy UEM (Unified Endpoint Management), MDM (Mobile Device Management) czy też EMM (Enterprise Mobility Management)

⁸¹ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁸² j.w.

⁸³ j.w.

multiplatformowymi i są wpisane do (...) ⁸⁴). Oddział Wsparcia Technicznego WI, odpowiedzialny, m.in. za zarządzanie zasobami sprzętowymi dostępnymi dla użytkownika końcowego oraz oprogramowaniem zainstalowanym na tych zasobach, inwentaryzację zasobów sprzętowych i programowych, ograniczał swoje działania jedynie do komputerów użytkowników końcowych pracujących pod kontrolą systemu operacyjnego (...) ⁸⁵. W toku kontroli NIK nie przedłożono również żadnych dokumentów potwierdzających jakikolwiek sposób inwentaryzacji i monitorowania (inny niż automatyczny) ww. zasobów (...) ⁸⁶. Sekretarz wyjaśnił, że Wydział Informatyki odpowiada za oprogramowanie wykorzystywane w ramach infrastruktury informatycznej Urzędu. Natomiast zgodnie z rozwiązaniami organizacyjnymi Urzędu, takie obszary jak zarządzanie kryzysowe, infrastruktura do obsługi sesji Rady Miasta i usługi telekomunikacyjne, projekty unijne dla jednostek zewnętrznych, które funkcjonują w oparciu o odrębną infrastrukturę są zarządzane przez inne komórki organizacyjne, które gromadzą pełną informację w zakresie zakupionego przez siebie oprogramowania. Wskazał także, że nie wszystkie czynności realizowane przez WI są w pełni udokumentowane ze względu na ograniczone zasoby kadrowe jak również znaczące koszty w stosunku do korzyści. Dodał, że całość oprogramowania znajduje się w jednej ewidencji wartości niematerialnych i prawnych oraz, że „W Urzędzie wielokrotnie był analizowany temat narzędzi do zarządzania urządzeniami mobilnymi (smartfon/tablet). Jednym z aspektów wyników wspomnianych analiz była wątpliwość dot. nieuregulowanego prawnie sposobu gromadzenia danych przez te narzędzia, co do tej pory nie pozwalało na podjęcie decyzji dot. zakupu i wdrożenia takiego rozwiązania. Dodatkowo, w ostatnim okresie, z powodu konieczności szukania znacznych oszczędności kosztów, Urząd analizuje inne rozwiązania, oparte o usługi operatorów i systemy operacyjne telefonów czy funkcjonalność antywirusowych w zakresie monitorowania aplikacji”.

Z-ca Dyrektora WI wyjaśnił, że „WI nie monitoruje oprogramowania na smartfonach i tabletach, ponieważ zakup i zarządzanie przedmiotowymi urządzeniami organizacja przypisała do Wydziału Obsługi Urzędu, który w całości odpowiada za usługi telekomunikacyjne w UMP. Wydział Informatyki inwentaryzuje oprogramowanie na laptopach z systemem operacyjnym (...) ⁸⁷, nie monitoruje ich jedynie automatycznie ze względu na brak takiej usługi w systemie (...) ⁸⁸. Występowanie laptopów w UMP z systemem operacyjnym (...) ⁸⁹ jest marginalne i stanowi ok. 0,3% w stosunku do całości użytkowanych komputerów”.

Dyrektor Wydziału Obsługi Urzędu wyjaśnił, że: „Urząd Miasta Poznania nie posiada oprogramowania do nadzoru i zarządzania urządzeniami mobilnymi, jednak temat urządzeń w klasie UEM/MDM/EMM był poruszany na spotkaniach Zespołu ds. bezpieczeństwa informacji”. Podzielił wątpliwości Sekretarza dot. nieuregulowanego prawnie sposobu działania tego typu urządzeń. Dodał, że „funkcjonalności dostępne z oprogramowań przywołanych powyżej, takie jak: zdalne kasowanie danych, wyszukiwanie ostatniej pozycji GPS, autoryzacja dwuetapowa i szyfrowanie pamięci dostępne są również z poziomu konta

⁸⁴ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁸⁵ j.w.

⁸⁶ j.w.

⁸⁷ j.w.

⁸⁸ j.w.

⁸⁹ j.w.

użytkownika systemu (...) ⁹⁰ lub (...) ⁹¹, co skłoniło Urząd do niewdrażania systemów generujących dodatkowe koszty”.

Zgodnie z art. 22³ § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy ⁹², jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia organizacji pracy umożliwiającej pełne wykorzystanie czasu pracy oraz właściwego użytkowania udostępnionych pracownikowi narzędzi pracy, pracodawca może wprowadzić kontrolę służbowej poczty elektronicznej pracownika (monitoring poczty elektronicznej). W § 4 tego artykułu wskazuje się, że przepisy § 1-3 stosuje się odpowiednio do innych form monitoringu niż określone w § 1, jeśli ich zastosowanie jest konieczne do realizacji celów określonych w § 1.

Ewidencja wartości niematerialnych i prawnych nie zawierała pełnej listy użytkowanego w Urzędzie oprogramowania. Ewidencja ta nie zawiera oprogramowania w modelu Saas, które traktowane było jako zakup usług.

NIK ocenia brak zapewnienia możliwości organizacyjnych i technicznych zarządzania oprogramowaniem jako działanie nierzetelne. Stwarza to istotne ryzyko, że gospodarowanie licencjami nie jest optymalne. Stwierdzone w toku kontroli rozproszenie kompetencji pomiędzy różnymi komórkami i brak odpowiednich narzędzi mogą skutkować m.in. brakiem możliwości ustalenia stanu posiadania zasobu w momencie planowania zakupu danego oprogramowania (tj. ustalenia liczby wolnych licencji danego rodzaju w Urzędzie), a także brakiem możliwości przypisania odpowiedzialności za monitorowanie zasobu, w tym przydatności i efektywności wykorzystania go w jednostce. Co więcej, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Urzędu, poza WI i Wydziałem Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa, żadna inna komórka organizacyjna nie była formalnie odpowiedzialna za zagadnienia związane z oprogramowaniem.

(akta kontroli str. 432-527, 2454-2455, 3801-3806, 3882-3883, 5173-5187, 5195-5198)

4. Przez ponad dwa lata (do 25 kwietnia 2022 r. ⁹³) nie zainstalowano w Urzędzie 19 z 20 licencji oprogramowania (...) ⁹⁴, które zostało zakupione w 2019 r. za kwotę 29,7 tys. zł na potrzeby aktualizacji starszych wersji oprogramowania (poniżej (...) ⁹⁵) użytkowanych w Urzędzie. Dyrektor WI jako przyczynę wskazał sytuację związaną z pandemią.

W ocenie NIK powyższe działanie było niegospodarne. W toku kontroli Dyrektor WI wielokrotnie wskazywał na ograniczony budżet związany z nabywaniem zasobu i konieczność ustalania priorytetów w tym zakresie. Fakt braku instalacji, a więc użytkowania ww. oprogramowania przez tak długi czas, wskazuje także na brak rzetelności w zarządzaniu zasobem. W toku kontroli NIK zainstalowano 14 z 20 licencji (na 10 czerwca 2022 r. stan wykorzystanych licencji wyniósł 15).

(dowód: akta kontroli str. 722-726, 2573-2577, 3801-3806)

5. W Urzędzie nie potwierdzono wykonywania audytów (przeглядów) pod kątem wykrycia nieautoryzowanego oprogramowania (w tym możliwych do realizacji przy wykorzystaniu posiadanego narzędzia (...) ⁹⁶). Jednostka nie

⁹⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁹¹ j.w.

⁹² Dz.U. z 2020 r., poz. 1320 ze zm.

⁹³ Czynności kontrolne rozpoczęto 11 kwietnia 2022 r.

⁹⁴ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁹⁵ j.w.

⁹⁶ j.w.

dokumentowała w jakikolwiek sposób przypadków wykrycia i usunięcia niedozwolonego oprogramowania. Powyższe, w ocenie NIK, było działaniem nierzetelnym. W trakcie kontroli nie potwierdzono, że prowadzone były przeglądy urządzeń typu tablet, smartfon pod kątem nieautoryzowanego oprogramowania, ani zasobów WZKiB. W toku kontroli nie stwierdzono użycia nielegalnego oprogramowania. Jedynie użytkownicy komputerów z systemem operacyjnym (...) ⁹⁷ nie posiadali uprawnień do samodzielnego instalowania oprogramowania – nie dotyczyło to użytkowników komputerów z systemem operacyjnym (...) ⁹⁸ oraz smartfonów i tabletów.

Kierownik Oddziału Wsparcia Technicznego, do którego zadań należało, m.in. zabezpieczenie przestrzegania prawa autorskiego i praw pokrewnych, w szczególności w stosunku do oprogramowania zainstalowanego na zasobach sprzętowych dostępnych dla użytkownika końcowego wyjaśnił, że powyższe realizowane było przez kontakt telefoniczny i zgłoszenie usunięcia oprogramowania, którego nie powinno być. Kierownik nie był natomiast w stanie oszacować skali tego zjawiska, określając je jako „pojedyncze przypadki”.

Biegły stwierdził, że na dzień realizacji badań jednostka nie była w stanie wykonywać automatycznego kompletnego porównania wskazującego na legalność oprogramowania lub jej brak z trzech powodów:

- braku instalacji agenta na 100% stacji komputerowych,
- braku wpisania 100% wszystkich posiadanych licencji oraz
- istnienia systemów niewspieranych przez (...) ⁹⁹.

Ponadto, w ocenie NIK, ze względu na brak dokumentowania raportowania przeglądów (skanowania sieci) nie była możliwa ocena adekwatności podejmowanych działań naprawczych.

(dowód: akta kontroli str. 432-527, 542-544, 703, 2455, 2529-2532)

OCENA CZĄSTKOWA

W Urzędzie nie określono szczegółowych zasad zarządzania licencjami obejmujących wszystkie elementy i wymagane czynności niezbędne do zarządzania i nadzoru nad całym cyklem życia oprogramowania. Zasoby kadrowe, którym przypisano realizację elementów przedmiotowego zadania były niewystarczające, a rekrutacje często nieskuteczne. Nie zapewniono - w ramach posiadanego przez Urząd narzędzia do monitorowania oprogramowania - kompletności danych o wszystkich posiadanych i wykorzystywanych licencjach, co skutkowało brakiem możliwości efektywnego wykorzystania tego narzędzia. Nie zapewniono stałej i bieżącej informacji na temat wszystkich posiadanych i wykorzystywanych licencji, w szczególności użytkowanych na różnych typach urządzeń. Nie potwierdzono wykonywania audytów (przebiegów) całości zasobów pod kątem wykrycia nielegalnego oprogramowania. Mimo ograniczonego budżetu na zakup oprogramowania przez ponad dwa lata nie zainstalowano w Urzędzie 19 z 20 licencji nabytego oprogramowania (...) ¹⁰⁰ zakupionego za kwotę 29,7 tys. zł. W toku kontroli NIK nie stwierdzono przypadków nieprawidłowego użytkowania licencji, ani przypadków użycia nielegalnego oprogramowania.

⁹⁷ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy

⁹⁸ j.w.

⁹⁹ j.w.

¹⁰⁰ j.w.

2. Optymalizacja funkcjonalności oprogramowania i wydatków licencyjnych

Opis stanu faktycznego

2.1 W okresie objętym kontrolą WI corocznie przeprowadzał wśród komórek organizacyjnych Urzędu ankietę w zakresie zapotrzebowania na sprzęt komputerowy i oprogramowanie, w tym, m.in. wymiany pakietu biurowego (...) ¹⁰¹ na wyższą wersję oraz innego oprogramowania dedykowanego wykonywaniu zadań przez komórki merytoryczne (np. licencje na oprogramowanie (...) ¹⁰² - służące wykonywaniu opracowań geodezyjnych czy (...) ¹⁰³ - do wykonywania opracowań kartograficznych wykorzystywany przez Wydział Gospodarki Nieruchomościami). Ankiety nie obejmowały rozbudowy (...) ¹⁰⁴ – w tym zakresie potrzeby składane były na odrębnym formularzu Zgłoszenie nowej Funkcjonalności.

W Urzędzie przyjęte zostały cztery kryteria (wynikające z powodów podawanych w zgłoszeniach użytkowników) determinujące kolejność zakupu licencji:

- zmiany prawne wymuszające konieczność zakupu nowego lub modyfikacji istniejącego oprogramowania,
- zalecenia pokontrolne,
- zagrożenie ciągłości i/lub bezpieczeństwa funkcjonowania infrastruktury informatycznej (wynikające: z braku wsparcia producenta oprogramowania, optymalizacji sposobu jego licencjonowania, wprowadzenia bardziej efektywnych rozwiązań),
- zmiany organizacyjne.

W poszczególnych latach objętych kontrolą realizowane były priorytetowe wydatki wynikające z kryteriów pierwszego, trzeciego i czwartego, związane np.: z wymianą pakietów biurowych na wersję posiadającą wsparcie producenta, zmianami prawnymi wynikających z wprowadzenia PPK, zmianami organizacyjnymi w zakresie gospodarki odpadami.

Rozbudowa oraz modyfikacja (...) ¹⁰⁵ zgłaszana była przez jednostki organizacyjne Urzędu w trakcie roku w zależności od potrzeb. W okresie od 2019 r. do 2022 r. (19 kwietnia) takich zgłoszeń było 167.

(akta kontroli str. 403-408, 1155-1169)

W kwestii dokonywania analiz efektywności i funkcjonalności (...) ¹⁰⁶ Zastępca Dyrektora WI wyjaśnił: *Analiza potrzeb utrzymania poszczególnych modułów systemu (...) ¹⁰⁷ jest dokonywana przez Wydział Informatyki w porozumieniu z wydziałami merytorycznymi. Jeżeli tylko Wydział Informatyki otrzyma od jednostki merytorycznie odpowiedzialnej za dany moduł informację o zaprzestaniu realizacji zadań przy wykorzystaniu wskazanego modułu, moduł ten jest wykluczony z dalszego serwisowania.*

W związku z powyższym w okresie objętym kontrolą:

- 1) w umowie serwisowej nr In-I.272.98.2019 zawartej 29.10.2019 r. zostały wykluczone z dalszego serwisowania następujące moduły:
 - Karty socjalne dla pomocy społecznej (poz. 34), dla którego miesięczny koszt serwisu wynosił 302,26 zł brutto,

¹⁰¹ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

¹⁰² j.w.

¹⁰³ j.w.

¹⁰⁴ j.w.

¹⁰⁵ j.w.

¹⁰⁶ j.w.

¹⁰⁷ Element (...). Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

- *Urząd Stanu Cywilnego - Obsługa wydanych zawiadomień (poz. 49), dla którego miesięczny koszt serwisu wynosił 491,67 zł brutto,*
 - *SRD - jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka (poz. 58), dla którego miesięczny koszt serwisu wynosił 438,13 zł brutto,*
- 2) *w umowie serwisowej nr In-I.272.74.2020 zawartej 30.10.2020 r. został wykluczony z dalszego serwisowania moduł:*
- *Transport Urzędu (poz. 9), dla którego miesięczny koszt serwisu wynosił 440,46 zł brutto.*

Na potrzebę zapewnienia dostatecznej informacji ze strony wydziałów merytorycznych o zaprzestaniu wykorzystywania niektórych modułów wskazano podczas realizacji zadania zapewniającego w Wydziale Gospodarki Nieruchomościami w obszarze funkcjonowania Systemu Gospodarowania Nieruchomościami Miasta Poznania i Skarbu Państwa, gdy był analizowany zakres świadczenia przez Wykonawcę systemu (...) ¹⁰⁸ usług serwisu i bieżącej konserwacji systemu. Ponieważ jednym ze wskazanych ryzyk w sprawozdaniu z ww. zadania było „Nieadekwatne ponoszenie kosztów przez Miasto w zakresie świadczenia usług serwisu i bieżącej konserwacji systemu” Wydział Informatyki zobowiązał się do wykonania analizy wykorzystania wszystkich modułów wyszczególnionych w umowie serwisowej przed zawarciem umowy na kolejny okres świadczenia usługi serwisu i bieżącej konserwacji.

*WI nie prowadził pełnej analizy co do optymalności, funkcjonalności (...) ¹⁰⁹, a także w zakresie stopnia wykorzystania poszczególnych modułów tego systemu, o czym mowa szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.*

W latach 2019-2022 r. (I kwartał) wygasła trwałość czterech projektów współfinansowanych ze środków europejskich – Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w ramach których nabyte zostały licencje. I tak w projektach:

- *Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w Poznaniu nabyte zostały (w latach 2013-2014) bezterminowe licencje programów dla osób niepełnosprawnych: (...) ¹¹⁰. Łączna wysokość wydatków z tytułu ich zakupu wyniosła 25,4 tys. zł. Licencje po zakończeniu trwałości projektu lub w związku ze śmiercią uczestnika czy rezygnacją z projektu zostały przez użytkowników zwrócone. Dyrektor Biura Koordynacji Projektów i Rewitalizacji Miasta wyjaśnił, że po zwrocie oprogramowanie nie jest wykorzystywane w Urzędzie ponieważ, było zakupione w odpowiedzi na zapotrzebowanie konkretnego uczestnika projektu i było dedykowane jego potrzebom. Dodał, że nie prowadzono analiz co do możliwości dalszego wykorzystania takiego oprogramowania.*
- *Brak ww. analiz może powodować, że istnieje ryzyko braku wykorzystania zasobu jakim dysponuje jednostka w sposób efektywny i optymalny.*
- *System (...) ¹¹¹ - nabyto bezterminowe licencje służące do prawidłowej eksploatacji i diagnostyki Systemu Sterowania Zwrotnicami, realizacji zadań Centrum Zarządzania Ruchem i nadzoru Zarządu Transportu Miejskiego nad transportem publicznym, w tym monitorowania pojazdów komunikacji miejskiej, systemu informacji pasażerskiej oraz oprogramowanie serwerów służących do bieżącej obsługi systemu (...) ¹¹² i jego infrastruktury. Licencje dla ZTM zostały nabyte w 2015 r., płatność dokonana była według Przejściowych Świadczeń Płatności – bez odrębnej wyceny licencji, natomiast licencje dla Urzędu zostały*

¹⁰⁸ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

¹⁰⁹ j.w.

¹¹⁰ j.w.

¹¹¹ Licencje służące Zarządowi Dróg Miejskich, Zarządowi Transportu Miejskiego (dalej: ZTM) oraz Urzędowi.

¹¹² Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

nabyte w roku 2013 i 2015 (wydatek netto 55,9 tys. zł). Licencje po zakończeniu okresu trwałości projektu były nadal używane.

- *Poznańska Karta Aglomeracyjna*¹¹³ – nabyto bezterminowe licencje (...) ¹¹⁴. Licencje zakupiono w latach 2013-2014 za kwotę netto 670 tys. zł (w tym ze środków europejskich 559,8 tys. zł). Licencje po zakończeniu okresu trwałości projektu były nadal używane.

(akta kontroli str. 172-357, 395-397, 539-541)

2.2 Wysokość zidentyfikowanych w Urzędzie wydatków związanych z zakupem i utrzymaniem licencji w poszczególnych latach objętych kontrolą przedstawiała się następująco:

- w 2019 r. łącznie 12 834,7 tys. zł, w tym wydatki na nabycie i utrzymanie licencji (m.in. usługi asysty technicznej, bieżąca konserwacja) - 7 362,8 tys. zł¹¹⁵,
- w 2020 r. łącznie 7 777,8 tys. zł, w tym wydatki na nabycie i utrzymanie licencji 5 087,6 tys. zł,
- w 2021 r. łącznie 12 018,5 tys. zł, w tym wydatki na nabycie i utrzymanie licencji 7 153,3 tys. zł,
- w 2022 r. (I kwartał) łącznie 1 051,1 tys. zł, w tym wydatki na nabycie i utrzymanie licencji 384,3 tys. zł.

W latach 2019-2022 (I kwartał) Urząd nie ponosił wydatków wynikających z nielegalnego użytkowania licencji i oprogramowania.

(akta kontroli str. 399-402, 1290-1291, 1301-1306, 1308-1309, 1314-1339)

Wydatki związane z licencjami w łącznej wysokości 2 981,9 tys. zł, które nie zostały uwzględnione w pierwotnym planach finansowych WI (i niewynikające z potrzeb związanych z pandemią), dotyczyły zadań przejętych przez Urząd (gospodarka odpadami¹¹⁶), wprowadzenia nowych przepisów (m.in. dotyczących dodatków osłonowych), a także wycofywaniem oprogramowania nieaktualizowanego przez producenta.

(akta kontroli str. 2560)

2.3 Badanie wybranych wydatków na zakup pięciu licencji¹¹⁷ w łącznej kwocie 80,8 tys. zł¹¹⁸ wykazało, że w jednym przypadku zakup poprzedzony został udzieleniem zamówienia publicznego (w trybie przetargu nieograniczonego)¹¹⁹, a w pozostałych przypadkach wartość nie przekroczyła kwoty określonej w art. 4 pkt 8 pzp z 2004 r. Dostawy i zapłata za nie dokonywane były terminowo.

(akta kontroli str. 2089-2258, 2263-2299)

W okresie objętym kontrolą wyboru wykonawcy na wykonanie usług serwisu i bieżącej konserwacji oraz rozbudowy modułów (...) ¹²⁰ dokonano z naruszeniem przepisów ustawy pzp o udzielenie zamówienia publicznego w trybie z wolnej ręki, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

¹¹³ Licencje służące ZTM.

¹¹⁴ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

¹¹⁵ z tego wydatki na nabycie i utrzymanie licencji przekazanych do miejskich jednostek organizacyjnych w kolejnych latach wynosiły: 751,9 tys. zł, 1 292,2 tys. zł, 8,9 tys. zł, 33,4 tys. zł.

¹¹⁶ Związane z przejęciem zadania przez Urząd w związku z likwidacją GOAP.

¹¹⁷ (...). Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

¹¹⁸ W tym wartość zakupionego komputera wraz z oprogramowaniem (...).

¹¹⁹ W oparciu o przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych Dz. U. z 2019 r. poz. 1843 (dalej: pzp z 2004 r.).

¹²⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

Wysokość opłat z tytułu serwisu i bieżącej konserwacji systemu była waloryzowana pomimo braku określenia jej zasad w umowach na wykonanie usług, co także opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(dowód: akta kontroli str. 742-1103, 1271-1285, 1752-1954, 4057-5761, 5209-5334)

2.4 Badanie oprogramowania w modelu SaaS¹²¹, nabywanego w okresie objętym kontrolą wykazało brak określenia i wprowadzenia w Urzędzie zasad nabywania i wdrażania tego oprogramowania. Kierownik Oddziału Wsparcia Technicznego Wydziału w Urzędzie wyjaśnił, że nie określono wymagań dotyczących weryfikacji, w tym na etapie planowania zakupu licencji, oprogramowania w modelu SaaS. W toku kontroli nie przedłożono także dowodów potwierdzających określenie zadań i odpowiedzialności w zakresie nabywania i wykorzystywania oprogramowania SaaS w Urzędzie. W wyniku analizy ww. wybranej próby licencji nie zidentyfikowano dowodów potwierdzających, że w procesie pozyskiwania oprogramowania w modelu SaaS dokonywana była każdorazowo weryfikacja spełnienia określonych wymagań jednostki oraz potwierdzenia, że oprogramowanie spełnia oczekiwania organizacji w wymaganym zakresie (uznanych przez jednostkę za istotne, w tym np. zdolności do zapewnienia ciągłości usług, zarządzania danymi, kontroli dostępu itp.), o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Za analizę potrzeb zakupu w wybranej do kontroli próbie odpowiadała komórka organizacyjna Urzędu zgłaszająca zapotrzebowanie. W toku badań Biegły zidentyfikował oprogramowanie (...) ¹²², w przypadku którego przedłużenie licencji nastąpiło bez analizy faktycznej liczby licencji (przedłużono taką samą liczbę licencji jaka była użytkowana w poprzednim okresie).

(dowód: akta kontroli str. 1476, 2557, 5173-5187, 5195-5198)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Urzędzie nie dokonywano całościowej, kompletnej analizy i oceny stosowanego kluczowego oprogramowania jaki stanowi (...) ¹²³, nabyty w 1997 r. i regularnie od tego czasu rozbudowywany.

Dyrektor WI wyjaśnił, że w Urzędzie nie były przeprowadzane analizy porównawcze (...) ¹²⁴ z innymi produktami dostępnymi na rynku, co wynikało z tego, że żadne inne oprogramowanie dostępne na rynku nie ma takiego poziomu zgodności merytorycznej z potrzebami użytkowników i specyfiką Urzędu, pełna analiza wymaga obszernego materiału opisującego porównywane systemy, a (...) ¹²⁵ posiada bardzo rozbudowany zakres funkcjonalny. Dodał, że oprogramowanie to składa się z 13671 formatki ekranowych i ponad 11192 raportów (dane z 20.05.2022 r.). Oszacował, że kompleksowa analiza jednego elementu typu formatka/raport trwałaby średnio 30 minut, a jedna osoba analizowałaby całość przez 1554 dni robocze, czyli 7 lat (1 rok = 220 dni robocze).

Sekretarz wyjaśnił, że niektóre z elementów systemu były analizowane jako przykład podając oprogramowanie klasy EOD i EZD czy (...) ¹²⁶. Podkreślając posiadanie pełnej wiedzy na temat (...) ¹²⁷, w tym przede wszystkim w zakresie jego funkcjonalności, wydajności, wymaganiach sprzętowych itd. wskazał, że „w odniesieniu do innych systemów zdobycie takiej wiedzy w ramach analizy oferty rynkowej jest bardzo trudne, a często wręcz niemożliwe”.

¹²¹ (...). Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

¹²² j.w.

¹²³ j.w.

¹²⁴ j.w.

¹²⁵ j.w.

¹²⁶ j.w.

¹²⁷ j.w.

W ocenie NIK powyższe było działaniem nierzetelnym. W efekcie Urząd nie dysponował wiedzą na temat możliwych do wdrożenia, ewentualnie korzystniejszych rozwiązaniach alternatywnych.

(akta kontroli str. 432-527, 5195-5198)

2. W Urzędzie w latach 2019-2022 zawierano umowy na serwis i bieżącą konserwację modułów (...)¹²⁸, które nie były wykorzystywane do realizacji zadań przez jednostki organizacyjne Urzędu oraz niektóre miejskie jednostki organizacyjne¹²⁹. Moduły te nie były wykorzystywane od wielu lat lub zaprzestano ich użytkowania w okresie objętym kontrolą. Poniesiono z tego tytułu wydatki w łącznej kwocie 53,7 tys. zł. Stwierdzono, że następujące moduły:

- (...)¹³⁰ wykorzystywany był wyłącznie do 30 grudnia 2020 r., a mimo to wydatek z tytułu serwisu i bieżącej konserwacji za lata 2021-2022 (I kwartał) wyniósł 7,5 tys. zł,
- (...)¹³¹ był wykorzystywany w latach 2006 (listopad) – 2009 (maj). Wydatki z tytułu serwisu i bieżącej konserwacji za lata 2019-2022 (I kwartał) wyniosły 14,7 tys. zł
- (...)¹³² – był wykorzystywany do marca 2015 r. - wydatki z tytułu serwisu i bieżącej konserwacji za lata 2019-2022 (I kwartał) wyniosły 31,5 tys. zł.

W ww. okresie dokonano analizy faktycznego użytkowania np. modułu (...)¹³³. Po potwierdzeniu braku jego przydatności został wyłączony ze stosowania.

Zastępca Dyrektora WI wyjaśnił, że WI nie został poinformowany przez Wydział Finansowy - jako merytorycznie odpowiedzialny za korzystanie z modułów - o wyłączeniu modułów (...)¹³⁴ i (...)¹³⁵. Dodał, że moduł (...)¹³⁶ został utrzymany, ponieważ nie wiadomo czy ponownego przetargu na obsługę bankową Miasta nie wygra ponownie (...)¹³⁷. Odnośnie modułu (...)¹³⁸ podał, że Poznańskie Centrum Świadczeń merytorycznie odpowiedzialne za pomoc materialną dla uczniów nie przekazało żadnej informacji o zaprzestaniu korzystania z modułu.

W ocenie NIK zawieranie umów na serwis i bieżącą konserwację modułów (...)¹³⁹, które nie były wykorzystywane od wielu lat lub zaprzestano ich użytkowania w okresie objętym kontrolą stanowi o nierzetelnym prowadzeniu działań monitorujących i analitycznych, w szczególności dlatego, że WI dysponował techniczną możliwością analizy faktycznej aktywności użytkowników w poszczególnych modułach (o czym świadczy dokumentacja dotycząca ograniczenia aktywności korzystania z modułu (...)¹⁴⁰).

Poniesienie wydatków w łącznej kwocie 53,7 tys. zł na serwis i bieżącą konserwację nieużywanych modułów było natomiast działaniem niegospodarnym i naruszało

¹²⁸ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

¹²⁹ Były to: Centrum Usług Wspólnych, Miejska Pracownia Urbanistyczna, MOPR, Palmiarnia Poznańska, Poznańskie Centrum Świadczeń, POSiR, Straż Miejska Miasta Poznania, Usługi Komunalne, Zakład Lasów Poznańskich, Zakład Robót Drogowych, Zarząd Dróg Miejskich, Zarząd Geodezji i Katastru Miejskiego GEOPOZ, Zarząd Transportu Miejskiego, Zarząd Zieleni Miejskiej, Ogród Zoologiczny. Jednostki te zostały wskazane przez Wydział Informatyki jako te, w których wdraża rozwiązania informatyczne.

¹³⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

¹³¹ j.w.

¹³² j.w.

¹³³ j.w.

¹³⁴ j.w.

¹³⁵ j.w.

¹³⁶ j.w.

¹³⁷ j.w.

¹³⁸ j.w.

¹³⁹ j.w.

¹⁴⁰ j.w.

zasadę ustanowioną w art. 44 ust. 3 pkt 1 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁴¹, nakazującą dokonywania wydatków publicznych w sposób oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.

(akta kontroli str. 2540-2543, 3233 – 3499, 3514, 3801-3806, 3927-3928, 5163)

3. W latach 2019-2022 postępowania o udzielenie zamówień publicznych na usługi serwisu i bieżącej konserwacji oraz na rozbudowę (...) ¹⁴² zostały przeprowadzone z naruszeniem wynikającego z art. 7 ust. 1 pzp z 2004 r. i art. 16 pkt 1 pzp z 2019 r. obowiązku zapewnienia zachowania uczciwej konkurencji, a zamówienia publiczne w tym zakresie udzielane były z naruszeniem przepisów dotyczących przesłanek stosowania trybu zamówienia z wolnej ręki, tj. art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. b pzp z 2004 r. oraz art. 214 ust. 1 pkt 1 lit. b pzp z 2019 r. ¹⁴³ W okresie objętym kontrolą Urząd zawarł z (...) ¹⁴⁴ 33 umowy:

- na serwis i bieżącą konserwację (...) ¹⁴⁵ (nr In-I.272.98.2019 z 29 października 2019 r., nr In-I.272.74.2020 z 30 października 2020 r., nr In-I.272.119.2021 z 28 października 2021 r.). Łączny wydatek z tytułu powyższych umów (a także umowy nr In-I.272.98.2018 z 30 października 2018 r. zawartej również w wyniku postępowania prowadzonego w trybie z wolnej ręki) w latach 2019 – 2022 (do 22 czerwca) wyniósł 5 246,8 tys. zł.;
- na rozbudowę (...) ¹⁴⁶ (umowa podstawowa nr In-I.272.36.2019 i wykonawcza nr In-I.272.37.2019 z 3 czerwca 2019 r. na wykonanie modułu (...) ¹⁴⁷, umowa podstawowa nr In-I.272.59.2019 i wykonawcza nr In-I.272.60.2019 z 5 sierpnia 2019 r. na wykonanie modułu (...) ¹⁴⁸, umowa podstawowa nr In-I.272.102.2019 i wykonawcze nr In-I.272.103.2019, In- I.272.104.2019, In-I.272.105.2019 z 23 grudnia 2019 r. na wykonanie modułów odpowiednio (...) ¹⁴⁹, (...) ¹⁵⁰, umowa podstawowa nr In-I.272.75.2020 i wykonawcza nr In-I.272.76.2020 z 9 listopada 2020 r. na wykonanie modułu (...) ¹⁵¹, umowa podstawowa nr In-I.272.3.2021 i wykonawcza nr In-I.272.4.2021 z 25 stycznia 2021 r. na wykonanie modułu (...) ¹⁵², umowa podstawowa nr In-I.272.24.2021 i wykonawcza nr In-I.272.25.2021 z 26 marca 2021 r. na wykonanie modułu (...) ¹⁵³, umowa podstawowa nr In-I.272.98.2021 i wykonawcze nr In-I.272.99.2021, In-I.272.100.2021 z 27 września 2021 r. na wykonanie modułów odpowiednio (...) ¹⁵⁴, (...) ¹⁵⁵, umowa podstawowa nr In- I.272.102.2021 i wykonawcza nr In- I.272.103.2021 z 11 października 2021 r. na wykonanie modułu (...) ¹⁵⁶, umowa podstawowa nr In-I.272.152.2021 i wykonawcze nr In-I.272.153.2021, In-I.272.154.202, In-I.272.155.2021 z 27 grudnia 2021 r. na

¹⁴¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 305 ze zm.

¹⁴² Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

¹⁴³ Ustawa z 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych Dz. U. z 2021 r. poz. 1129

¹⁴⁴ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy dostawcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

¹⁴⁵ j.w.

¹⁴⁶ j.w.

¹⁴⁷ j.w.

¹⁴⁸ j.w.

¹⁴⁹ j.w.

¹⁵⁰ j.w.

¹⁵¹ j.w.

¹⁵² j.w.

¹⁵³ j.w.

¹⁵⁴ j.w.

¹⁵⁵ j.w.

¹⁵⁶ j.w.

wykonanie modułów odpowiednio (...) ¹⁵⁷, (...) ¹⁵⁸, umowa podstawowa nr In- I.272.36.2022 i wykonawcza nr In- I.272.37.2022 z 12 kwietnia 2022 r. na wykonanie modułu (...) ¹⁵⁹. Łączny wydatek z tytułu powyższych umów w latach 2019 – 2022 (do 20 czerwca) wyniósł 1 874,9 tys. zł.

Wszystkie wyżej wymienione umowy zawarte zostały w wyniku przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie niekonkurencyjnym, tj. z wolnej ręki – określonym w art. 67 ust. 1 pkt 1 lit b pzp z 2004 r. (w odniesieniu do umów zawartych w latach 2018-2020) i art. 214 ust. 1 pkt 1 lit. b pzp z 2019 r. (w odniesieniu do umów zawartych w latach 2021-2022).

Osobą odpowiedzialną za sporządzanie wniosków o udzielenie zamówień z wolnej ręki był Dyrektor WI. W uzasadnieniu faktycznym wniosków o udzielenie zamówienia na rozbudowę (...) ¹⁶⁰ podawał, że: „Wykonawca jako twórca jest właścicielem autorskich praw majątkowych i pokrewnych oprogramowania tworzącego (...) ¹⁶¹. Urząd Miasta Poznania nie może zlecić jakiegokolwiek modyfikacji oprogramowania polegającej na ingerencji w kody źródłowe, bez zgody i udostępnienia tych praw przez twórcę”. Dodatkowo, we wnioskach o udzielenie zamówień na serwis i bieżącą konserwację wskazywał, że: „Tym samym świadczenie usługi serwisowej będącej przedmiotem zamówienia, obejmującej m.in. dostosowanie modułów (...) ¹⁶² do zmian prawnych (par. 2 ust. 1 umowy), jest niemożliwe bez zgody twórcy (dostosowanie modułu do zmian prawnych jest równoznaczne z ingerencją w jego kod źródłowy). W/w stanowisko pośrednio potwierdza decyzja Prezesa UZP nr ZT/1866/04 z dnia 27.02.2004 r. (załącznik nr 2 do ZPP-2).”

Dyrektor WI do wniosków o udzielenie zamówienia składał oświadczenia o treści: „Wykonawca firma (...) ¹⁶³ jako jedyna jest zdolna do realizacji przedmiotu zamówienia. Na rynku nie istnieją rozsądne rozwiązania alternatywne lub zastępcze a brak konkurencji nie jest wynikiem celowego zawężania parametrów zamówienia. Okoliczności uzasadniające istnienie praw wyłączonych chronionych przepisami prawami nie mają swego źródła w zdarzeniach, za które odpowiedzialność ponosi Zamawiający”.

(akta kontroli str. 742-1103, 1271-1285, 1752-1954, 4057-5167, 5209-5334)

Wyjaśniając podstawy formułowania uzasadnienia wniosków oraz złożonych oświadczeń Zastępca Dyrektora WI podał, następujące okoliczności:

- umowa WAG 917/97 z 11 grudnia 1997 r. na dostawę (...) ¹⁶⁴ - załącznik nr 6 Licencja (wzór). Zgodnie z warunkami licencji realizację przedmiotu zamówienia (czyli dokonanie zmian w oprogramowaniu) może wykonać jedynie firma (...) ¹⁶⁵ lub Miasto Poznań;
- (...) ¹⁶⁶ autorstwa firmy (...) ¹⁶⁷ jest bardzo rozbudowanym pod względem funkcjonalnym zintegrowanym systemem informatycznym, budowanym w UMP od 25 lat pod dyktando użytkowników (system dedykowany);
- w przypadku rozbudowy (...) ¹⁶⁸ o określony zbiór nowych procesów/funkcji możliwe jest wykorzystanie wielu gotowych komponentów (tablic, funkcji,

¹⁵⁷ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

¹⁵⁸ j.w.

¹⁵⁹ j.w.

¹⁶⁰ j.w.

¹⁶¹ j.w.

¹⁶² j.w.

¹⁶³ j.w.

¹⁶⁴ j.w.

¹⁶⁵ j.w.

¹⁶⁶ j.w.

¹⁶⁷ j.w.

¹⁶⁸ j.w.

pakietów, bibliotek, obiektów, modułów, etc.) wdrożonych wcześniej (w ciągu całego wieloletniego okresu rozwijania (...)¹⁶⁹), dzięki czemu operacja rozbudowy przebiega krócej, jest tańsza (bo za wykorzystane gotowe komponenty/moduły już raz zapłacono) i szybsza w testowaniu i szkoleniu (bo wykorzystane gotowe komponenty/moduły były już przetestowane wcześniej, a ich obsługa jest już znana użytkownikom) niż w przypadku wdrażania jakiegokolwiek rozwiązania alternatywnego/zastępczego;

- w przypadku dowolnego rozwiązania alternatywnego zamawiający będzie zmuszony do zakupu nie tylko funkcji, których w danym momencie potrzebuje, ale również całego pakietu funkcji/modułów, bez których rozwiązanie alternatywne nie będzie mogło poprawnie i ergonomicznie funkcjonować. Konieczny będzie zakup modułu zarządzającego kontami i uprawnieniami użytkowników oraz modułu odpowiedzialnego za zarządzanie słownikami (strukturą organizacyjną, nazwami ulic, kontrahentami). W zależności od specyfiki potrzebnych funkcji, konieczny może się okazać zakup całych modułów dziedzinowych, np. modułów finansowo-księgowych, modułów pozwalających na współpracę z ePUAP lub innymi aplikacjami rządowymi (Emp@tia, Źródłem, etc.). Aby uniknąć „wyspowości” rozwiązania alternatywnego (czyli jego braku integracji z już posiadanymi przez zamawiającego systemami informatycznymi) konieczny będzie zakup odpowiedniego modułu integracyjnego, który z jednej strony pozwoli uniknąć podwójnego wpisywania danych, a z drugiej pozwoli na ich dwukierunkową wymianę. Wszystkie wymienione elementy będą musiały być przetestowane, a użytkownicy przeszkoleni z ich obsługi;
- zakres dodatkowych prac wymienionych w pkt. 3 i kosztów, z którymi musi się liczyć zamawiający w porównaniu do sytuacji opisanej w pkt. 2 jest na tyle duży, że w pełni uzasadnia twierdzenie o braku rozsądnego rozwiązania alternatywnego/zastępczego na rynku;
- brak konkurencji, (...) ¹⁷⁰ wynika głównie z wielkości zakresu funkcjonalnego (...) ¹⁷¹ wzmocnionego jego dedykowanym charakterem;
- wygranie przez firmę (...) ¹⁷² postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na dostawę (...) ¹⁷³, przeprowadzonego w trybie negocjacji z zachowaniem konkurencji;
- umowa WAG 917/97 z 11 grudnia 1997 na dostawę (...) ¹⁷⁴ - załącznik nr 6 Licencja (wzór). Zgodnie z warunkami licencji realizację przedmiotu zamówienia (czyli dokonanie zmian w oprogramowaniu) może wykonać jedynie firma (...) ¹⁷⁵ lub Miasto Poznań;
- zgoda Prezesa UZP nr ZT/1866/04 z 27.02.2004r. zatwierdzająca wybór trybu zamówienia z wolnej ręki w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego na wykonanie modyfikacji (...) ¹⁷⁶;
- (...) ¹⁷⁷ został wybrany w trybie konkurencyjnym, a jego pierwsza część kosztowała ponad 6 000 tys. zł. Jego rozbudowa w trybie z wolnej ręki nie jest więc próbą uniknięcia konkurencyjnego trybu realizacji zamówienia (taka

¹⁶⁹ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

¹⁷⁰ j.w.

¹⁷¹ j.w.

¹⁷² j.w.

¹⁷³ j.w.

¹⁷⁴ j.w.

¹⁷⁵ j.w.

¹⁷⁶ j.w.

¹⁷⁷ j.w.

sytuacja mogłaby mieć miejsce w przypadku zakupu pierwszej części oprogramowania za stosunkowo niewielką kwotę w trybie niekonkurencyjnym i próbą zakupu kolejnej części, za znacznie większą kwotę, w trybie zamówienia z wolnej ręki).

Zastępca Dyrektora WI wyjaśnił, że podstawą prawną do sformułowanych uzasadnień i oświadczeń była ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Dyrektor Biura Zamówień Publicznych, odpowiedzialna za weryfikację poprawności trybu zaproponowanego przez wydział zamawiający¹⁷⁸, wyjaśniła, że analizując przesłanki zastosowania zamówienia z wolnej ręki na serwis oraz rozbudowę (...) ¹⁷⁹brany był pod uwagę fakt, że "Miasto Poznań nie posiada jednak autorskich praw majątkowych do przedmiotowego systemu, a dostęp do kodów źródłowych pozostaje w dyspozycji Miasta w zakresie ograniczonym co do możliwości wprowadzania zmian (wymagana akceptacja przez firmę (...))." Podała, że w trakcie rozmów z Dyrektorem WI otrzymała informacje, że nie istnieją negatywne przesłanki wyłączające tryb zamówienia z wolnej ręki a także, że Dyrektor WI wyjaśnił również, iż okoliczności o charakterze technicznym, organizacyjnym, a przede wszystkim finansowym nie uzasadniają, a wręcz nie pozwalają na rezygnację z posiadanego Systemu oraz nabycia innego, w celu zlecenia usługi jego rozbudowy oraz serwisowanie w trybie innym niż WR. Powyższe spowodowałyby nie tylko destabilizację funkcjonowania Urzędu Miasta oraz Miejskich Jednostek Organizacyjnych, ale również niewspółmiernie wysokie i nie uzasadnione koszty, stojące w sprzeczności z naczelną zasadą wyrażoną w art. 44 ustawy o finansach publicznych, wymagającą racjonalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonego celu, przy dokonywaniu wydatków publicznych." Dodała, że swoje stanowisko opiera na wyroku Krajowej Izby Odwoławczej z 7 listopada 2016 r, sygn. akt: KIO 1984/16.

(akta kontroli str. 782-787, 871-887, 1022-1039, 1271-1285, 2543, 3081-3806, 3506-3513, 5168-5171, 5195-5198, 5201-5210,)

Zgodnie z art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. b pzp z 2004 r. oraz art. 214 ust. 1 pkt 1 lit. b pzp z 2019 r. zamawiający może udzielić zamówienia z wolnej ręki, jeżeli dostawy, usługi lub roboty budowlane mogą być świadczone tylko przez jednego wykonawcę z przyczyn związanych z ochroną praw wyłącznych wynikających z odrębnych przepisów, jeżeli nie istnieje rozsądne rozwiązanie alternatywne lub rozwiązanie zastępcze, a brak konkurencji nie jest wynikiem celowego zawężenia parametrów zamówienia.

Tryb zamówienia z wolnej ręki jest trybem szczególnym, stosowanym w sytuacjach, gdy zastosowanie innego, konkurencyjnego trybu, nie jest możliwe. W trybie tym zamówienia udziela się po negocjacjach tylko z jednym wykonawcą. Z tego powodu ustawa przewiduje w art. 67 ust. 1 zamknięty, wyczerpujący, katalog przypadków dopuszczających jego zastosowanie¹⁸⁰.

Stanowisko to znalazło odzwierciedlenie w orzecznictwie NSA, który stwierdził, że konieczność udzielenia zamówienia w trybie z wolnej ręki nie może również wynikać z wcześniej zawartych umów przez zamawiającego. Czynności podjęte przez zamawiającego przed wszczęciem postępowania nie mogą niejako "wymuszać" zawierania kolejnych umów na konkretne usługi z tym samym wykonawcą. Takie działania zamawiającego uznaje się jako działania prowadzące do sztucznego ustanowienia wskazanego wykonawcy w roli podmiotu monopolistycznego, co

¹⁷⁸ Na podstawie § 3 ust. 1 pkt 5 Regulaminu udzielania zamówień publicznych - Załącznik nr 1 do zarządzenia: Nr 734/2016/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia 18 października 2016 r. i następnie §3 ust. 1 pkt 4. Regulaminu udzielania zamówień publicznych - Załącznik nr 1 do zarządzenia Nr 151/2021/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia 22 lutego 2021 r. i zarządzenia Nr 871/2021/P Prezydenta Miasta Poznania z dnia 22 listopada 2021 r.

¹⁷⁹ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

¹⁸⁰ Por. uchwała KIO z dnia 28 lipca 2017 r. sygn. akt KIO/KD 33/17

stanowi naruszenie art. 7 pzp., wyrażającego zasadę uczciwej konkurencji. Przestrzeganie tej zasady na gruncie pzp. gwarantuje pełny dostęp do zamówienia przez wszystkie ubiegające się o nie podmioty i daje szansę na ich równy rozwój ekonomiczny, co jest istotą funkcjonowania współpracy gospodarczej między podmiotami unijnymi. (zob. uchwała KIO z 7 kwietnia 2009 r., sygn. akt KIO/KD 8/09, LEX nr 490015). W sytuacji więc, gdy na rynku istnieje możliwość uzyskania zamówienia od innych wykonawców, zamawiający nie może powoływać się na przesłanki określone w art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. b pzp., ponieważ prowadziłyby to do nierównego traktowania wykonawców.”¹⁸¹

W ocenie NIK w postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych, w wyniku których zawarto umowy z (...) ¹⁸² na serwis i bieżącą konserwację oraz rozbudowę (...) ¹⁸³ nie wykazano jednoczesnego spełnienia wszystkich przesłanek uzasadniających ograniczenie konkurencji i udzielenie zamówienia w trybie z wolnej ręki, tj.: istnienia na rynku tylko jednego wykonawcy, który może świadczyć przedmiotowe dostawy i usługi, przysługującej ochrony na podstawie prawa wyłącznego, oraz że nie istnieją rozwiązania równoważne (...) ¹⁸⁴, które odpowiadałyby rzeczywistym potrzebom zamawiającego. W istocie nie było przeszkód, aby wybór wykonawcy – we wszystkich postępowaniach - został dokonany w wyniku zastosowania procedury konkurencyjnej przewidzianej ustawą z prawdopodobnym udziałem firmy (...) ¹⁸⁵ i jednoczesnym zapewnieniem innym potencjalnym wykonawcom wzięcia udziału w postępowaniu. Zauważyć ponadto należy, że Dyrektor WI w złożonych wyjaśnieniach sam wskazywał, że istniały rozwiązania alternatywne, jednak w ocenie zamawiającego (Urzędu) były one mniej atrakcyjne (pod względem kosztowym i funkcjonalnym).

4. W umowach na serwis i bieżącą konserwację (...) ¹⁸⁶, zawieranych w Urzędzie w latach 2019-2022, ustalano wynagrodzenie wykonawcy wyższe niż wynikało to z zasad uzgodnionych w art. X umowy nr WAG 917/97/Fn 5164 z 11 grudnia 1997 r., w której określono, że miesięczna opłata za usługi serwisu i bieżącej konserwacji jest równa 1/12 opłaty rocznej wynoszącej 13% ceny licencji danego modułu.

Wysokość opłat za usługi serwisu i bieżącej konserwacji (...) ¹⁸⁷ została określona w umowie z 11 grudnia 1997 r. nr WAG 917/97/Fn 5164, zawartej pomiędzy Miastem Poznania a (...) ¹⁸⁸, w art. X ust. 7 tej umowy postanowiono, że miesięczna opłata z tego tytułu jest równa 1/12 opłaty rocznej wynoszącej 13% ceny licencji danego modułu. Zasady ustalania miesięcznych opłat (13% wartości licencji) zostały powtórzone w załączniku nr 12 do ww. umowy, określającym warunki zawarcia umów na przedmiotowe usługi.

W żadnej z umów zawartych i obowiązujących w latach objętych kontrolą nie ustalono postanowień odnoszących się do waloryzacji wynagrodzenia za usługi serwisu i bieżącej konserwacji, umowy te zawierane były bowiem każdorazowo na okres 12 miesięcy. Natomiast w każdej kolejnej umowie, w latach 2019-2022, wynagrodzenie wykonawcy, któremu udzielano zamówienia publicznego z wolnej ręki, ulegało zwiększeniu w stosunku do poprzedniej o wysokość wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych.

¹⁸¹ Wyrok NSA z 6.11.2019 r., sygn. akt I GSK

¹⁸² Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy dostawcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

¹⁸³ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

¹⁸⁴ j.w.

¹⁸⁵ j.w.

¹⁸⁶ j.w.

¹⁸⁷ j.w.

¹⁸⁸ j.w.

Na skutek przyjętego rozwiązania, tj. „dodawania” wskaźników waloryzacji opłat ich roczna wysokość - w przypadku modułu (...) ¹⁸⁹ - wynosiła 25,6% wartości licencji. W przypadku modułu (...) ¹⁹⁰ (służącego do ewidencji pieczęci urzędowych i Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych) wysokość wynagrodzenia wykonawcy za usługę serwisu i bieżącej konserwacji wynosiła blisko 50% wartości wydatków Urzędu z tytułu zakupu pieczęci oraz materiałów na ich wytworzenia.

Dyrektor WI wyjaśnił, że: „Waloryzacja opłat serwisowych jest przeprowadzana zgodnie z zasadami przyjętymi w tzw. modułowych umowach serwisowych, które od 2008 zostały zastąpione kompleksowymi umowami serwisowymi.”

NIK zauważa, że w modułowej umowie serwisowej z 20 maja 1999 r. nr INFO 13/99/Fn1196 zawartej pomiędzy Miastem Poznań a (...) ¹⁹¹ – na którą powoływał się Dyrektor WI wskazując ją jako podstawę rozwiązań dotyczących waloryzacji - postanowiono, że (oprócz przyjętej metody waloryzacji należności) umowa obowiązywać będzie od 1 stycznia 1999 r do czasu zawarcia kompleksowej umowy na serwis i bieżącą konserwację całego (...) ¹⁹², co nastąpiło w 2008 r. Natomiast w umowach serwisowych obowiązujących i zawieranych w latach 2019-2022 nie określano zasad waloryzacji wysokości wynagrodzenia z tytułu serwisu i bieżącej konserwacji.

Zastępca Dyrektora WI wyjaśnił, że wysokości opłaty serwisowej nie były nigdy uważane za wysokie i zagadnienie ich obniżenia nie miało kluczowego znaczenia. Dodatkowo wyjaśnił, że w przypadku kompleksowej umowy serwisowej operacja waloryzacji kosztów serwisu jest realizowana raz, na etapie szacowania wartości tej umowy (wartości zamówienia). Wspomniana operacja waloryzacji nie zmienia w żaden sposób wartości „starej” (obowiązującej w danym momencie) umowy serwisowej i realizowanych w jej ramach płatności. Jest stałą czynnością realizowaną w celu zagwarantowania, że koszty nowej umowy serwisowej nie wzrosną w sposób nieuprawniony powyżej dopuszczalnej wartości. W praktyce wygląda to tak, że koszty serwisu poszczególnych modułów zawartych w „starej” (poprzedniej) umowie kompleksowej, wraz z odpowiednimi wskaźnikami waloryzacji za cztery kwartały obowiązywania „starej” umowy, stanowią dane wejściowe do oszacowania wartości nowej (kolejnej) umowy serwisowej. Na etapie negocjowania warunków nowej umowy serwisowej z Wykonawcą (...) ¹⁹³, zaproponowane przez niego koszty serwisu są porównywane z obliczeniami Wydziału Informatyki. Umowa serwisowa jest podpisywana po sprawdzeniu, że koszty serwisu zaoferowane przez Wykonawcę nie przewyższają kosztów serwisu wyliczonych przez Wydział Informatyki. Taki sposób określania zmian kosztów serwisu został przyjęty przez strony w trakcie prac nad pierwszą kompleksową umową serwisową zawartą w 2008 r. i nadal jest konsekwentnie przestrzegany. Zachowano określony w modułowych umowach serwisowych rodzaj wskaźnika stanowiącego podstawę waloryzacji, ale odstąpiono od waloryzacji umowy w trakcie jej trwania (w związku z wprowadzeniem stałego, rocznego okresu obowiązywania umowy kompleksowej). Ponieważ opisana powyżej waloryzacja jest wyłącznie elementem szacowania wartości kompleksowej umowy serwisowej, a nie występuje w trakcie jej realizacji - strony uznały za zbędne opisywanie jej zasad w treści umowy.

¹⁸⁹ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

¹⁹⁰ j.w.

¹⁹¹ j.w.

¹⁹² j.w.

¹⁹³ j.w.

Wysokość opłat z tytułu serwisu i bieżącej konserwacji (...) ¹⁹⁴ określona w umowach uwzględniająca waloryzację wyniosła odpowiednio: 1 258,3 tys. zł (w tym opłaty wynikające z umowy zawartej 30 października 2018 r., ponoszone w 2019 r.) 1 258,3 tys. zł, 1 420,8 tys. zł, 1 512,8 tys. zł i 1 650,2 tys. zł. Natomiast wartość ta bez waloryzacji wynosiłaby odpowiednio 1 057,7 tys. zł (w tym opłaty wynikające z umowy zawartej 30 października 2018 r., ponoszone w 2019 r.), 1 204,4 tys. zł, 1 255,5 tys. zł i 1 323,8 tys. zł.

Wysokość wydatków w poszczególnych latach okresu objętego kontrolą była łącznie wyższa o 820,9 tys. zł w stosunku do wysokości opłat ustalonych na podstawie umowy na dostawę (...) ¹⁹⁵ z 11 grudnia 1997 r.

NIK zauważa, że regulacje prawne odnoszące się do waloryzacji świadczeń przewidują, że strony w umowach określają zasady tych waloryzacji. I tak, w art. 358¹ § 1 Kodeksu cywilnego ¹⁹⁶, stanowi się, że jeżeli przedmiotem zobowiązania od chwili jego powstania jest suma pieniężna, spełnienie świadczenia następuje przez zapłatę sumy nominalnej, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej. Z kolei w § 2 ww. artykułu postanowiono, że strony mogą zastrzec w umowie, że wysokość świadczenia pieniężnego zostanie ustalona według innego niż pieniądź miernika wartości. Zgodnie z art. 440 pzp z 2019 r., w przypadku gdy zamawiający przewiduje zawarcie postanowień dotyczących zasad wprowadzania zmian wysokości wynagrodzenia w innej umowie, niż wskazana w art. 439 ust. 1 ww. ustawy (umowa, której przedmiotem są roboty budowlane lub usługi, zawarta na okres dłuższy niż 12 miesięcy), do określenia tych zasad stosuje się przepisy art. 439 ust. 2-4. W art. 439 ust. 2 ww. ustawy wskazuje się, że w umowie określa się poziom zmiany ceny materiałów lub kosztów, o których mowa w ust. 1, uprawniający strony umowy do żądania zmiany wynagrodzenia oraz początkowy termin ustalenia zmiany wynagrodzenia; sposób ustalania zmiany wynagrodzenia: z użyciem odesłania do wskaźnika zmiany ceny materiałów lub kosztów, w szczególności wskaźnika ogłaszanego w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego lub przez wskazanie innej podstawy, w szczególności wykazu rodzajów materiałów lub kosztów, w przypadku których zmiana ceny uprawnia strony umowy do żądania zmiany wynagrodzenia.

Ponadto, Dyrektor WI w mailu do (...) ¹⁹⁷, przesłanym 28 lipca 2020 r., a więc jeszcze przed wszczęciem postępowania o udzielenie zamówienia na przedmiotowe usługi, które nastąpiło we wrześniu 2020 r., napisał: *Jak co roku przesyłam do Państwa weryfikacji planowane koszty kolejnej umowy serwisowej na (...) ¹⁹⁸. W osobnym pliku umieściłem współczynniki waloryzacji cen towarów i usług konsumpcyjnych (to na ich podstawie wyliczamy wartość roboczo-dniówki dla zmian realizowanych na życzenie). Oczywiście, jeżeli do uruchomienia postępowania na przedmiotową umowę (czyli do ok. 18.09.2020) zdążymy odebrać jeszcze jakąś zmianę na życzenie, to ją dodamy. W porównaniu do ubiegłego roku rezygnujemy z serwisu dla modułu „(...)” ¹⁹⁹ (w tabelce ma wpisaną wartość 0 zł). W przypadku pytań/uwag/etc. – jestem do dyspozycji.*

(akta kontroli str. 2506-3310)

5. W Urzędzie nie określono szczegółowych zasad nabywania i wykorzystywania oprogramowania w modelu SaaS. Nie potwierdzono także, że w procesie

¹⁹⁴ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

¹⁹⁵ j.w.

¹⁹⁶ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r., Dz. U z 2020 r., poz. 1740 ze zm.

¹⁹⁷ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy dostawcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

¹⁹⁸ j.w.

¹⁹⁹ j.w.

pozyskiwania tego oprogramowania dokonywana była każdorazowo ocena i weryfikacja spełniania wymagań organizacji, w tym, np.:

- wiarygodności dostawcy, również pod kątem zapewnienia przez dostawcę wsparcia technicznego (serwisu w wymaganym przez jednostkę czasie) i bezpieczeństwa,
- dostępności SLA,
- spełniania wymagań związanych z zarządzaniem danymi (śledzenie zmian na poziomie rekordów bazy danych),
- zapewnienia możliwości eksportu danych w popularnych formatach, zasady rozdzielania danych (multi-tenancy),
- zapewnienia szyfrowania data-in-transit w oparciu o bezpieczne protokoły i algorytmy, polityki kopii zapasowych, w tym częstotliwości wykonywania kopii i okresu retencji oraz przechowywania,
- spełniania wymagań kontroli dostępu itp.

Wymagania takie przez Urząd nie zostały określone. Ponadto, w toku kontroli NIK, stwierdzono przypadek oprogramowania (...) ²⁰⁰, w przypadku którego zapotrzebowanie nie było weryfikowane i oceniane pod kątem zasadności wykorzystania oprogramowania (liczby niezbędnychostępów i stopnia wykorzystania danego oprogramowania przed przedłużeniem ważności licencji).

Kierownik Oddziału Wsparcia Technicznego wyjaśnił, że „nie ma dowodu, pytania kierowanego do komórki merytorycznej w tym zakresie. Przedłużono tyle ile użytkowano wcześniej”. Wskazał także, że „programy nie są każdorazowo weryfikowane. Nie obowiązują zasady, listy kontrolne w tym zakresie”. Dodał, że „nie obowiązują procedury, istnieje w tym zakresie pewna dowolność poszczególnych komórek organizacyjnych. Analiza nie jest zawsze przeprowadzana”.

Sekretarz wyjaśnił, że działania w przedmiotowym zakresie są realizowane w oparciu o dobre praktyki i ich zakres jest uzależniony od wielkości i wartości oprogramowania, jego przeznaczenia i krytyczności oraz typu przetwarzanych danych. Dodał, że prace nad przygotowaniem formalnych procedur/instrukcji dla tych obszarów trwają podobnie jak dla oprogramowania opartego o licencje wieczyste.

W ocenie NIK wielkość i wartość oprogramowania nie jest równoznaczna z ryzykiem związanym z nabyciem oprogramowania niespełniającego wymogów organizacji.

Sekretarz wyjaśnił, że „Wydział Informatyki monitoruje wykorzystanie oprogramowania na etapie jego odnowienia lub przedłużenia umowy serwisowej poprzez wymagane potwierdzanie przez jednostkę użytkującą, że oprogramowanie jest nadal użytkowane i zachodzi potrzeba jego odnowienia lub wykupu serwisu”. Biegły stwierdził, że jednostka „nie monitoruje w sposób ciągły kto w jednostce wykorzystuje lub rozpoczął wykorzystywanie rozwiązania w modelu SaaS”.

Brak wystarczającej dbałości o potrzeby jednostki w procesie nabywania oprogramowania w modelu SaaS NIK ocenia jako działanie nierzetelne. Potwierdziła to także informacja uzyskana w toku kontroli od BCC. Z-ca dyrektora BCC wskazała, że „planowane jest przygotowanie regulacji wewnętrznej stanowiącej wytyczne dla wydziałów w zakresie wymagań technicznych i wymagań bezpieczeństwa informacji do stosowania na etapie wyboru rozwiązań informatycznych”. Zasady te do tej pory nie zostały sformalizowane w postaci procedury ze względu na zbyt małe zaplecze kadrowe i brak zaplecza finansowego. Z-ca Dyrektora dodała, że „po powstaniu BCC naszym celem było dokładne zweryfikowanie rodzaju stosowanych systemów i aplikacji przez poszczególne wydziały, przeprowadzenie ich inwentaryzacji”.

²⁰⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

Wyjaśniła także, że „BCC nie odnotowało w kontrolowanym okresie próby o wsparcie w celu dokonania interpretacji zasad licencjonowania danego programu, aplikacji w zakresie bezpieczeństwa informacji”.

(dowód: akta kontroli str. 1476, 2508-2510, 5193-5200)

OCENA CZĄSTKOWA

W Urzędzie nie prowadzono pełnej, bieżącej analizy optymalności i funkcjonalności najdroższego oprogramowania, jakim był (...) ²⁰¹, który został nabyty w 1997 r. i od tego momentu był regularnie rozbudowywany. Nie dokonywano również weryfikacji stopnia wykorzystania poszczególnych jego modułów, w efekcie niektóre z nich od wielu lat nie były wykorzystywane, a w okresie objętym kontrolą jednostka poniosła koszty związane z ich utrzymaniem w wysokości 53,7 tys. zł. Wysokość opłat z tytułu serwisu i bieżącej konserwacji (...) ²⁰² była zawyżana, w stosunku do umowy ustalającej wysokość tych opłat, łącznie o 820,9 tys. zł. Przy organizacji zamówień publicznych na obsługę serwisową i bieżącą konserwację (...) ²⁰³ oraz rozbudowę modułów tego programu w Urzędzie nie zapewniono zachowania zasad uczciwej konkurencji, a zamówienia publiczne w tym zakresie udzielane były z naruszeniem przepisów dotyczących przesłanek stosowania trybu zamówienia z wolnej ręki. Wydatki z tego tytułu poniesione w okresie objętym kontrolą ²⁰⁴ wyniosły 7 121, 7 tys. zł ²⁰⁵.

Nie określono szczegółowych zasad nabywania i wykorzystywania oprogramowania w modelu SaaS, nie potwierdzono także, że w procesie pozyskiwania tego oprogramowania dokonywana była każdorazowo ocena i weryfikacja spełniania wymagań Urzędu, w tym potrzeby ich nabycia, co narażało jednostkę na ponoszenie zbędnych wydatków związanych z zakupem i utrzymaniem oprogramowania.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Określenie i wprowadzenie szczegółowych zasad zarządzania oprogramowaniem (licencjami);
2. Wprowadzenie rozwiązań organizacyjnych i technicznych zapewniających kompletność danych o posiadanym oprogramowaniu;
3. Objęcie regularnym monitorowaniem całego oprogramowania, dokumentowanie podejmowanych czynności, w tym działań naprawczych;
4. Prowadzenie bieżącej analizy stopnia wykorzystania poszczególnych modułów (...) ²⁰⁶;
5. Przeprowadzenie analizy (...) ²⁰⁷ pod kątem funkcjonalności i optymalności z uwzględnieniem alternatywnych rozwiązań dostępnych na rynku;
6. Określenie i wdrożenie szczegółowych zasad nabywania i wykorzystywania oprogramowania w modelu SaaS;

²⁰¹ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

²⁰² j.w.

²⁰³ j.w.

²⁰⁴ Do 22 czerwca 2022 r.

²⁰⁵ W tym z tytułu umowy zawartej w wyniku udzielenia zamówienia z zastosowaniem trybu z wolnej z 30 października 2018 r. nr In-I.272.98.2018.

²⁰⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 uodip i art. 11 ust. 2 unzk NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie nazwy handlowej programu. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

²⁰⁷ j.w.

7. Dokonywanie rozliczeń umów serwisowych na oprogramowanie zgodnie z postanowieniami zawartych umów na te usługi;
8. Instalowanie oprogramowania niezwłocznie po jego nabyciu;
9. Zwiększenie nadzoru nad dokonywaniem wyboru trybu udzielanych w Urzędzie zamówień na rozbudowę i utrzymanie oprogramowania.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia 8 lipca 2022 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontrolerzy
Zuzanna Kaźmierczak
Specjalista kontroli państwowej
/-/

Dyrektor
z up. Wicedyrektor
Karolina Wirszyc-Sitkowska
/-/

Aleksandra Koszarek
Starszy inspektor kontroli państwowej
/-/

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonała p.o. Wicedyrektora Delegatury NIK w Poznaniu Karolina Wirszyc-Sitkowska